SODBA SODIŠČA PRVE STOPNJE (prvi senat)

z dne 24. maja 2007 *

V zadevi T-151/01,

Der Grüne Punkt – Duales System Deutschland GmbH, prej Der Grüne Punkt – Duales System Deutschland AG, s sedežem v Kölnu (Nemčija), ki jo zastopajo W. Deselaers, B. Meyring, E. Wagner in C. Weidemann, odvetniki,

tožeča stranka,

proti

Komisiji Evropskih skupnosti, ki so jo najprej zastopali S. Rating, nato P. Oliver, H. Gading in M. Schneider, in nazadnje W. Mölls in R. Sauer, zastopniki,

tožena stranka,

ob intervenciji

Vfw AG, s sedežem v Kölnu (Nemčija), ki jo zastopata H. F. Wissel in J. Dreyer, odvetnika,

* Jezik postopka: nemščina.

ter

Landbell AG für Rückhol-Systeme, s sedežem v Mainzu (Nemčija),

BellandVision GmbH, s sedežem v Pegnitzu (Nemčija),

ki ju zastopata A. Rinne in A. Walz, odvetnika,

intervenienti,

zaradi razglasitve ničnosti odločbe Komisije 2001/463/ES z dne 20. aprila 2001 v postopku izvajanja člena 82 (ES) (zadeva COMP D3/34493 – DSD) (UL L 166, str. 1),

SODIŠČE PRVE STOPNJE
EVROPSKIH SKUPNOSTI (prvi senat),

v sestavi R. García-Valdecasas, predsednik, J. D. Cooke, sodnik, in I. Labucka, sodnica,

sodna tajnica: K. Andová, administratorka,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 11. in 12. julija 2006

izreka naslednjo

Sodbo

Pravni okvir

A – *Uredba o preprečevanju proizvajanja odpadne embalaže*

1 Nemška vlada je 12. junija 1991 sprejela Verordnung über die Vermeidung von Verpackungsabfällen (uredba o preprečevanju nastajanja odpadne embalaže (BGBl. 1991 I, str. 1234)), katere revidirana različica – ki se uporablja v obravnavani zadevi – je začela veljati 28. avgusta 1998 (v nadaljevanju: uredba ali uredba o embalažah). Cilj te uredbe je preprečiti in zmanjšati negativne vplive odpadne embalaže na okolje. Zato proizvajalce in distributerje zavezuje, naj zbirajo in predelajo uporabljene prodajne embalaže zunaj javnega sistema odstranjevanja odpadkov.

2 V skladu s členom 3(1) uredbe so prodajne embalaže (v nadaljevanju: embalaže) embalaže, v katere je pri prodaji zavit izdelek, namenjen končnemu potrošniku. Gre prav tako za embalaže, ki se uporabljajo v trgovinah in restavracijah ter ki jih uporabljajo drugi ponudniki storitev, da bi omogočili ali olajšali izročitev izdelkov končnemu potrošniku (embalaže, uporabljene pri storitvah) ter posodo in pribor za enkratno uporabo.

3 Člen 3(7) uredbe opredeljuje proizvajalca kot osebo, ki proizvaja embalaže, embalažne materiale ali proizvode, ki omogočajo neposredno proizvajanje embalaže, ter kot osebo, ki embalažo vnese na nemško ozemlje. Člen 3(8) uredbe določa, da je distributer vsaka oseba, ki da na trg embalaže, embalažni material ali proizvode, ki omogočajo neposredno proizvajanje embalaže, ali embalirano blago ne glede na stopnjo distribucijske poti. Tudi podjetja, ki se ukvarjajo s prodajo po pošti, so podjetja v smislu uredbe. Nazadnje je končni potrošnik v členu 3(10) uredbe opredeljen kot oseba, ki proizvoda v obliki, v kateri ji je bil dobavljen, ne prodaja več naprej.

4 Proizvajalci in distributerji embalaž lahko obveznost zbiranja in predelave, ki je določena v uredbi, izpolnijo na dva načina.

5 Po eni strani morajo proizvajalci in distributerji v skladu s členom 6(1) in (2) uredbe brezplačno zbirati embalaže, ki jih je uporabljal končni potrošnik, na prodajnih mestih ali v neposredni bližini prodaje in jih predelati (v nadaljevanju: individualni sistem). Obveznost zbiranja, ki jo ima distributer, je omejena na vrsto, obliko in velikost embalaž ter embaliranega blaga, ki so del njihovega ponudbe. Za distributerje, ki razpolagajo s prodajnimi površinami, manjšimi od 200 m^2, je obveznost zbiranja omejena na embalaže proizvodov, ki so označene z znamkami, ki jih prodaja distributer (člen 6(1), četrti in peti stavek, uredbe). V skladu s členom 6(1), tretji stavek, uredbe mora v okviru individualnega sistema distributer končnega potrošnika „z jasno prepoznavnimi in čitljivimi panoji“ seznaniti o možnosti vračanja embalaže.

6 Po drugi strani lahko proizvajalci in distributerji v skladu s členom 6(3), prvi stavek, uredbe pristopijo k sistemu, ki na celotnem poslovnem področju distributerja zagotavlja redno zbiranje uporabljenih prodajnih embalaž pri končnemu potrošniku ali v bližini njegovega bivališča, da bi jih predelali (v nadaljevanju: kolektivni sistem).

Proizvajalci in distributerji, ki so pristopili h kolektivnemu sistemu, so oproščeni obveznosti zbiranja in predelave za vse embalaže, ki spadajo v ta sistem. V skladu s točko 4(2), drugi stavek, priloge I k členu 6 uredbe morajo proizvajalci in distributerji „z označevanjem ali drugimi ustreznimi sredstvi“ obveščati, da sodelujejo v kolektivnem sistemu. Tako lahko o tem sodelovanju obvestijo na embalažah ali uporabijo druge ukrepe, na primer obvestijo potrošnike na prodajnem mestu oziroma embalaži priložijo kratka obvestila.

7 Na podlagi člena 6(3), enajsti stavek, uredbe morajo kolektivne sisteme odobriti pristojni organi zadevnih zveznih dežel. Ti sistemi morajo, da bi bili odobreni, med drugim pokrivati ozemlje najmanj ene zvezne dežele, zagotavljati redna zbiranja v bližini bivališč potrošnikov in skleniti sporazume z lokalnimi organi, pristojnimi za ravnanje z odpadki. Vsako podjetje, ki izpolni te pogoje v zvezni deželi, lahko v njej organizira odobren kolektivni sistem.

8 Od 1. januarja 2000 za individualne in kolektivne sisteme veljajo enake stopnje predelave. Te stopnje, ki so določene v prilogi I k uredbi, se razlikujejo glede na material, iz katerega je embalaža. Izpolnjevanje obveznosti zbiranja in predelave v primeru individualnega sistema zagotavljajo potrdila, ki jih izdajo neodvisni strokovnjaki, v primeru kolektivnega sistema pa predložitev preverljivih podatkov o količinah zbrane in predelane embalaže.

9 Člen 6(1), deveti stavek, uredbe poleg tega določa, da če distributer ne izpolni svoje obveznosti zbiranja in predelave z uporabo individualnega sistema, jo mora izpolniti z uporabo kolektivnega sistema.

10 Nemški organi so v zvezi s tem v svojih pisnih stališčih z dne 24. maja 2000, ki so bila posredovana Komisiji v okviru upravnega postopka (v nadaljevanju: stališča nemških organov), navedli, da je uredba o embalažah distributerju omogočala, da kombinira zbiranje v bližini trgovin v okviru individualnega sistema in zbiranje v bližini končnega potrošnika v okviru kolektivnega sistema, s tem da sodeluje pri kolektivnem sistemu le za del embalaž, ki jih je dal na trg.

11 V stališčih nemških organov je bilo navedeno tudi, da če se je distributer odločil sodelovati v kolektivnem sistemu za vse embalaže, ki jih je dal na trg, ni imel več obveznosti iz člena 6(1) in (2), kar je pomenilo, da naknadno individualno odstranjevanje ni bilo mogoče. Nasprotno, če se je distributer odločil že na začetku sodelovati v individualnem sistemu, je bilo naknadno sodelovanje v kolektivnem sistemu mogoče, če stopnja predelave ni bila dosežena v okviru individualnega odstranjevanja.

B – *Kolektivni sistem Der Grüne Punkt – Duales System Deutschland GmbH in pogodba o uporabi logotipa*

12 Družba Der Grüne Punkt – Duales System Deutschland GmbH (v nadaljevanju: tožeča stranka ali DSD) je od leta 1991 naprej edina družba, ki izvaja kolektivni sistem na celotnem nemškem ozemlju (v nadaljevanju: sistem DSD). Družbo DSD so zato leta 1993 pooblastili pristojni organi vseh zveznih dežel.

13 Razmerja med družbo DSD in proizvajalci ter distributerji, ki so pristopili k sistemu, ureja tipska pogodba, katere namen je uporaba logotipa Der Grüne Punkt (v nadaljevanju: pogodba ali pogodba o uporabi logotipa). Pristopno podjetje je s podpisom

te pogodbe pooblaščeno za plačilo nalepljati logotip Der Grüne Punkt na prodajne embalaže v sistemu DSD (člen 1(1) pogodbe o uporabi logotipa).

14 Družba DSD za račun podjetij, ki so pristopila k njenemu sistemu, zagotavlja zbiranje, ločevanje in predelavo uporabljene prodajne embalaže, glede katere so se odločila sodelovati v sistemu DSD, in jih tako razbremenjuje njihove obveznosti zbiranja in predelave navedenih embalaž (člen 2 pogodbe).

15 Pristopna podjetja morajo priglasiti vrste embalaže, ki jo želijo odstraniti z uporabo sistema DSD, in logotip Der Grüne Punkt nalepiti na vsako embalažo, ki spada med te vrste embalaže in je namenjena porabi znotraj Nemčije, da bi družba DSD lahko to družbo razbremenila te odgovornosti (člen 3(1) pogodbe).

16 Uporabnik logotipa družbi DSD plača embalažnino za vso embalažo, označeno z logotipom Der Grüne Punkt, ki jo distribuira na nemškem ozemlju na podlagi pogodbe o uporabi logotipa. Izjeme od tega pravila je treba določiti z ločenim pisnim sporazumom (člen 4(1) pogodbe). Člen 5(1) pogodbe določa tudi, da se za vse embalaže, označene z logotipom Der Grüne Punkt in ki jih uporabnik logotipa distribuira na nemškem ozemlju, izda račun (člen 5(1) pogodbe).

17 Znesek embalažnine se izračuna na podlagi dveh vrst elementov, in sicer na eni strani teže embalaže in vrste uporabljenega materiala ter na drugi strani obsega in površine embalaže. Embalažnine se izračunajo, ne da bi bile povišane zaradi dobička, in so namenjene izključno kritju stroškov zbiranja, ločevanja in predelave ter z njimi povezanih upravnih stroškov (člen 4(2) in (3) pogodbe). Če se ti stroški spreminjajo, se lahko embalažnine s sklepom družbe DSD prilagodijo.

18 V okviru sistema DSD se lahko embalaže z logotipom Der Grüne Punkt zbirajo v posebnih odpadnih posodah, ki so ločene glede na to, ali gre za kovino, plastiko ali sestavljene materiale, ali v zabojnikih, nameščenih v bližini gospodinjstev (zlasti za papir in steklo), medtem ko morajo biti ostali odpadki odvrženi v odpadne posode javnega sistema odstranjevanja odpadkov.

19 Družba DSD pa sama ne zbira ali predeluje uporabljene embalaže, ampak to storitev odda lokalnim podjetjem, ki zbirajo embalaže. Razmerja med družbo DSD in temi podjetji ureja tipska pogodba, ki je bila večkrat spremenjena, katere cilj je vzpostavitev in izvajanje sistema zbiranja in ločevanja embalaže. Na podlagi teh pogodb o opravljanju storitev, ki so jih podpisale družba DSD in 537 lokalnih podjetij, ima vsako od teh podjetij izključno pravico, da na določenem ozemlju zbira embalaže za račun družbe DSD. Ko so embalaže ločene, se prepeljejo v reciklirne centre, da se jih tam predela.

20 Pogodba o opravljanju storitev je predmet Odločbe 2001/837/ES Komisije z dne 17. septembra 2001 o postopku, ki se je začel na podlagi člena 81 ES in člena 53 Sporazuma EGP (zadeve COMP/34493 – DSD, COMP/37366 – Hofmann + DSD, COMP/37299 – Edelhoff + DSD, COMP/37291 – Rechmann + DSD, COMP/37288 – ARGE in pet drugih podjetij + DSD, COMP/37287 – AWG in pet drugih podjetij + DSD, COMP/37526 – Feldhaus + DSD, COMP/37254 – Nehlsen + DSD, COMP/37252 – Schönmakers + DSD, COMP/37250 – Altvater + DSD, COMP/37246 – DASS + DSD, COMP/37245 – Scheele + DSD, COMP/37244 – SAK + DSD, COMP/37243 – Fischer + DSD, COMP/37242 – Trienekens + DSD, COMP/37267 – Interseroh + DSD) (UL L 319, str. 1). Tožeča stranka je zoper to odločbo v zadevi Duales System Deutschland proti Komisiji, T-289/01, vložila tožbo za razglasitev ničnosti.

Dejansko stanje postopka v glavni stvari

21 Družba DSD je 2. septembra 1992 Komisijo obvestila o svojih statutih, poleg tega pa o določenih sporazumih, vključno s pogodbo o uporabi logotipa in pogodbo o opravljanju storitev, da bi pridobila negativni izvid ali, če tega ni, individualno izvzetje.

22 Po tem, ko je bilo v *Uradnem listu Evropskih skupnosti 23. julija 1997* (UL C 100, str. 4) v skladu s členom 19(3) Uredbe Sveta št. 17 z dne 6. februarja 1962, prvo uredbo v zvezi z izvajanjem členov [81 ES] in [82 ES] (UL 1962, 13, str. 204), objavljeno obvestilo, v katerem je Komisija izrazila svoj namen, da bo za priglašene sporazume izdala ugodno mnenje, je slednja prejela stališča tretjih zadevnih oseb, predvsem v zvezi z različnimi vidiki uporabe pogodbe za uporabo logotipa. Te tretje zadevne osebe so navedle zlasti zatrjevano izkrivljanje konkurence zaradi plačevanja dvojne embalažnine v primeru uporabljanja sistema DSD in sistema drugega ponudnika storitev.

23 Družba DSD je 15. oktobra 1998 Komisiji predstavila vrsto zavez, namenjenih preprečevanju tega, da bi bili proizvajalci in distributerji embalaž, ki sodelujejo v sistemu DSD, zavezani plačati dvojno embalažnino v primeru, da bi sodelovali v drugem sistemu zbiranja na regionalni ravni. Družba DSD je predvidevala zlasti primer, v katerem naj bi bili vzporedno s sistemom DSD vzpostavljeni kolektivni sistemi, omejeni na eno ali več zveznih dežel. V tem primeru bi se lahko embalaže iste vrste in istega distributerja ali proizvajalca v teh zveznih deželah zbirale z uporabo enega od novih kolektivnih sistemov, v drugih zveznih deželah pa z uporabo sistema DSD, zavezanost družbe DSD glede tega pa bi bila naslednja (uvodne izjave 4, 58 in 59 izpodbijane odločbe):

„Če bi bili na regionalni ravni vzpostavljeni sistemi, ki niso [sistem DSD], in bi jih uradno potrdili najvišji organi zvezne dežele v skladu s členom 6(3) uredbe o embalažah, bi [družba DSD] lahko uporabljala pogodbe o uporabi logotipa, tako da bi

lahko imetniki licenc sodelovali v enem od teh sistemov z delom njihove embalaže. [Družba DSD] tako ne bo prejemala nobene embalažnine na podlagi pogodbe o uporabi logotipa za embalaže, zbrane s temi sistemih, s tem da mora biti ta druga vrsta zbiranja potrjena z dokazili. Drugi pogoj za oprostitev plačila embalažnine za embalaže z logotipom [Der Grüne Punkt] je, da ne sme biti kršeno varstvo znamke [Der Grüne Punkt]."

24 Komisija je 3. novembra 1999 štela, da bi morala vrsta zavez, ki jih je 15. oktobra 1998 predstavila družba DSD, zajemati tudi individualne sisteme, ki se uporabljajo za odstranjevanje dela embalaž, ne pa se omejiti le na kolektivne sisteme.

25 Nekateri proizvajalci embalaž so 15. novembra 1999 vložili pritožbo pri Komisiji. Zatrjevali so, da naj bi pogodba o uporabi logotipa ovirala vzpostavitev individualnega sistema zbiranja odpadkov. Trdili so, da naj bi uporaba logotipa, ne da bi družba DSD dejansko opravljala storitve odstranjevanja odpadkov, pomenila zlorabo prevladujočega položaja družbe DSD.

26 Družba DSD je z dopisom z dne 13. marca 2000 Komisiji predstavila dve dodatni zavezi. Ena izmed njih se nanaša na primer, v katerem naj bi proizvajalci in distributerji embalaž izbrali individualni sistem za del njihovih embalaž in pristopili k sistemu DSD za preostali del. V tem primeru naj bi se družba DSD zavezala, da ne bo pobirala embalažnine na podlagi pogodbe o uporabi logotipa za del embalaž, ki so bile zbrane v individualnem sistemu, pod pogojem, da ji bodo posredovana dokazila v zvezi s to drugo vrsto zbiranja. Ta dokazila morajo biti predložena v skladu z zahtevami iz točke 2 priloge I k uredbi o embalažah. Družba DSD je v dopisu z dne 13. marca 2000 navedla tudi, da se ji ni zdelo potrebno spremeniti vrsto zavez, predstavljeno 15. oktobra 1998 (glej uvodne izjave 7, 60 in 61 izpodbijane odločbe).

27 Komisija je 3. avgusta 2000 na družbo DSD naslovila obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah, na katero je slednja odgovorila z dopisom z dne 9. oktobra 2000.

28 Komisija je 20. aprila 2001 sprejela odločbo 2001/463/ES o postopku izvajanja člena 82 [ES] (zadeva COMP D3/34493 – DSD) (UL L 166, str. 1, v nadaljevanju: izpodbijana odločba).

Postopek in predlogi strank

29 Tožeča stranka je s tožbo, ki je bila v sodnem tajništvu Sodišča prve stopnje vložena 5. julija 2001, na podlagi člena 230, četrti odstavek, ES vložila tožbo za razglasitev ničnosti izpodbijane odločbe.

30 Tožeča stranka je prav tako z ločeno vlogo, vloženo v sodnem tajništvu Sodišča prve stopnje istega dne, na podlagi člena 242 ES podala predlog za odložitev izvršitve člena 3 te odločbe ter členov 4, 5, 6 in 7 v delu, v katerem se ti nanašajo na člen 3, dokler Sodišče prve stopnje ne odloči po temelju.

31 Predsednik Sodišča prve stopnje je s sklepom z dne 15. novembra 2001 v zadevi Duales System Deutschland proti Komisiji (T-151/01 R, Recueil, str. II-3295) zavrnil predlog za odložitev izvršitve izpodbijane odločbe.

32 Družbe Vfw AG, Landbell AG für Rückhol-Systeme (v nadaljevanju: Landbell) in BellandVision GmbH so s tožbami, vloženimi v sodnem tajništvu Sodišča prve stopnje 16., 19. in 20. julija 2001, zaprosile za intervencijo v tem postopku na strani predlogov Komisije. Predlogi za intervencijo so bili vročeni strankam, ki so svoja stališča vložile v rokih, ki so bili določeni.

33 Sodišče prve stopnje (peti senat) je s sklepom z dne 5. novembra 2001 dopustilo intervencijo teh treh podjetij in slednja so lahko 7. februarja 2002 posamezno predstavila svoja stališča.

34 Sodišče prve stopnje (prvi senat) je na podlagi poročila sodnika poročevalca odločilo, da začne ustni postopek, in v okviru ukrepov procesnega vodstva strankam postavilo vrsto vprašanj, da bi nanje ustno odgovorile na obravnavi. Ta vprašanja so se nanašala na različne faze postopka zbiranja in predelave embalaž in na pogoje, v katerih naj bi obstajala konkurenca med individualnimi in kolektivnimi sistemi. Sodišče prve stopnje je Komisijo tudi pozvalo, naj posreduje dokument, ki so ga predložili nemški organi v okviru upravnega postopka. Komisija je ta dokument posredovala 26. junija 2006.

35 Stranke so podale ustne navedbe in odgovore na vprašanja, ki jih je postavilo Sodišče prve stopnje, na obravnavi 11. in 12. julija 2006.

36 Tožeča stranka Sodišču prve stopnje predlaga, naj:

— izpodbijano odločbo razglasi za ničnо;

— Komisiji naloži plačilo stroškov.

37 Komisija Sodišču prve stopnje predlaga, naj:

— tožbo zavrne;

— tožeči stranki naloži plačilo stroškov.

38 Družba Vfw Sodišču prve stopnje predlaga, naj tožbo zavrne.

39 Družba Landbell Sodišču prve stopnje predlaga, naj:

— tožbo zavrne;

— tožeči stranki naloži plačilo stroškov.

40 Družba BellandVision Sodišču prve stopnje predlaga, naj:

— tožbo zavrne;

— tožeči stranki naloži plačilo stroškov.

Pravo

41 Pred preizkusom trditev strank v zvezi z dopustnostjo in pravnim temeljem spora je treba navesti vsebino izpodbijane odločbe.

A – *Izpodbijana odločba*

42 Za razliko od uredbe, v kateri ni natančno določeno, ali je mogoče kombinirati uporabo individualnega in kolektivnega sistema ali uporabiti celo več kolektivnih sistemov za zbiranje in predelavo embalaž, ki so dane na trg, ima izpodbijana odločba za izhodiščno točko možnost, da lahko proizvajalec ali distributer embalaž uporablja več različnih sistemov, da bi izpolnil obveznosti, ki jih ima na podlagi te uredbe.

43 V zvezi s tem se pravna presoja Komisije deli na dva dela: prvi del se nanaša na analizo ravnanja družbe DSD glede na člen 82 ES (uvodne izjave od 65 do 160 in člen 1 izpodbijane odločbe), drugi del pa na preizkus ukrepov, ki Komisiji na podlagi člena 3(1) Uredbe št. 17 omogočajo, da odpravi ugotovljeno zlorabo (uvodne izjave od 161 do 167 in členi od 3 do 7 izpodbijane odločbe). Izpodbijana odločba se ne nanaša na zakonitost ravnanja družbe DSD glede na člen 86(2) ES.

1. *Možnost kombiniranja sistemov zbiranja in predelave, da bi izpolnili obveznosti na podlagi uredbe o embalažah*

44 Možnost uporabe več sistemov zbiranja in predelave, da bi izpolnili obveznosti iz uredbe o embalažah (v nadaljevanju: mešani sistem) je predpostavka izpodbijane odločbe, v kateri Komisija določa naslednje tri primere (uvodna izjava 101 izpodbijane odločbe):

— primer št. 1 je primer, ko proizvajalec ali distributer uporablja (nacionalni) kolektivni sistem DSD za del svojih embalaž in drug (regionalni) kolektivni sistem za preostali del embalaž;

— primer št. 2 je primer, ko proizvajalec ali distributer uporablja sistem DSD za del svojih embalaž in individualni sistem za preostali del embalaž;

— primer št. 3 je primer, ko proizvajalec ali distributer prepusti odstranjevanje vseh svojih embalaž v Nemčiji sistemom, ki so konkurenčni sistemu DSD, vendar v drugi državi članici pristopi k sistemu, ki uporablja logotip Der Grüne Punkt.

45 V izpodbijani odločbi je določenih več elementov, na podlagi katerih je mogoče ugotoviti, da se lahko uporabijo mešani sistemi. Odločitev tako poudarja, da iz stališč nemških organov (uvodna izjava 20 izpodbijane odločbe) izhaja, da uredba omogoča kombiniranje uporabe individualnega in kolektivnega sistema, s tem da v kolektivnem sistemu sodeluje le pri zbiranju dela embalaž, ki jih je dal na trg. Vendar v teh okoliščinah nemški organi podrobneje navajajo, da je treba potrošnikom in organom

jasno opredeliti, za katere embalaže velja obveznost zbiranja na prodajnih mestih ali v njihovi neposredni bližini in za katere ta obveznost ne velja (uvodna izjava 20 izpodbijane odločbe). V izpodbijani odločbi je tudi poudarjeno, da iz prejšnjega odgovora nemških organov izhaja, da člen 6(3) uredbe določa, da je mogoča izbira le enega sistema. Nemški organi naj tako ne bi nikoli imeli namena omogočiti vzpostavitev enega samega kolektivnega sistema v celotni državi oziroma v vsaki zvezni deželi (uvodna izjava 23 izpodbijane odločbe).

46 Na podlagi stališč nemških organov je tako mogoče ugotoviti, da alternativna predstavitev uredbe, v skladu s katero lahko proizvajalec ali distributer embalaž za izpolnitev svojih obveznosti izbere individualni ali kolektivni sistem, ne izključuje mešanega sistema. Sodišče pa opozarja, da tožeča stranka v obravnavani zadevi ne ugovarja možnosti, da lahko proizvajalec ali distributer embalaž izbere mešani sistem, ampak ugovarja presoji Komisije v zvezi z njenim ravnanjem glede člena 82 ES in člena 3(1) Uredbe št. 17.

2. *Presoja v zvezi s členom 82 ES*

47 V skladu z izpodbijano odločbo je družba DSD edino podjetje, ki ponuja kolektivni sistem na celotnem nemškem ozemlju, in se v sistemu DSD zbere okoli 70 % prodajnih embalaž v Nemčiji ter okoli 82 % prodajnih embalaž, zbranih pri potrošnikih v Nemčiji (uvodna izjava 95 izpodbijane odločbe). V obravnavani zadevi se ne izpodbija prevladujoč položaj družbe DSD.

48 V obravnavani zadevi huda zloraba prevladujočega položaja v izpodbijani odločbi temelji na dejstvu, da za embalažnino, ki jo družba DSD pobira od proizvajalcev in distributerjev embalaž, ki sodelujejo v sistemu DSD, ni določen pogoj dejanske

uporabe tega sistema, ampak se izračuna na podlagi količine embalaže, označene z logotipom Der Grüne Punkt, ki so jo ti proizvajalci in distributerji dali na trg v Nemčiji (člen 4(1) in člen 5(1) pogodbe). Vendar pa morajo proizvajalci in distributerji, ki sodelujejo v sistemu DSD, na vsako od embalaž, priglašenih družbi DSD in namenjenih porabi v Nemčiji, nalepiti logotip Der Grüne Punkt (člen 3(1) pogodbe). V skladu z odločbo družba DSD zlorablja svoj prevladujoč položaj, s tem da embalažnine, dolgovane na podlagi pogodbe, ne povezuje z dejansko uporabo sistema DSD. Iz preiskave, ki jo je izvedla Komisija na podlagi pritožb strank ali konkurentov družbe DSD, namreč izhaja, da način izračuna embalažnine, plačane družbi DSD, določene proizvajalce embalaž, stranke sistema DSD, ovira pri vzpostavitvi svojih individualnih sistemov ali izbiri drugega kolektivnega sistema, da bi poskrbeli za del embalaž, ki jih dajejo na trg (uvodne izjave od 100 do 102 izpodbijane odločbe).

49 V zvezi s tem je v izpodbijani odločbi ugotovljeno, da rešitev, ki jo predlaga družba DSD, in sicer opustitev nalepljanja logotipa Der Grüne Punkt na embalaže, ki ne spadajo v sistem DSD, ampak v drug posamičen ali kolektivni sistem, „v več primerih“ z ekonomskega vidika ne bi bila uspešna (uvodna izjava 103 izpodbijane odločbe). Za to rešitev naj bi bilo namreč potrebno selektivno označevanje embalaž (z logotipom Der Grüne Punkt ali brez njega), ki bi v primeru enotne predstavitve embalaže ali uporabe drugih distribucijskih poti pomenilo veliko povečanje stroškov (uvodni izjavi 104 in 105 izpodbijane odločbe). Poleg tega naj bi proizvajalci in distributerji embalaž, ki uporabljajo mešane sisteme, za to rešitev morali zagotoviti, da bi se embalaže, označene z logotipom Der Grüne Punkt, odložile le na mestih, kjer se embalaže zbirajo z uporabo sistema DSD, in da bi se embalaže, ki niso označene z logotipom Der Grüne Punkt, odložile na mestih, kjer zbiranje zagotavljajo drugi sistemi, kar bi bilo v praksi nemogoče (uvodna izjava 106 izpodbijane odločbe). Nazadnje, ob upoštevanju dejstva, da se končni potrošnik pogosto šele po nakupu izdelka v embalaži ali celo po tem, ko ga uporabi, odloči, ali bo embalažo odložil v kolektivni sistem v bližini njegovega bivališča ali pa jo bo odnesel na prodajno mesto, da bi jo odložil v individualni sistem, naj ne bi bilo mogoče določiti dela embalaž, označenih z logotipom Der Grüne Punkt v eni ali drugi vrsti zbiranja (uvodna izjava 107 izpodbijane odločbe).

50 Komisija v izpodbijani odločbi meni, da so učinki zlorabe, opredeljene glede na sistem embalažnin, povezan s pogodbo za uporabo logotipa, dvojni. Po eni strani naj bi družba DSD s tem, da je embalažnino podredila izključno uporabi logotipa, za podjetja, ki ne uporabljajo storitev za prevzem obveznosti odstranjevanja embalaž, ali podjetja, ki uporabljajo storitve le za del embalaž, določila neprimerne cene in pogoje, ki veljajo za transakcije. Zaradi čezmerne razlike med stroški opravljanja storitve in njeno ceno naj bi šlo za primer zlorabe prevladujočega položaja v smislu člena 82, drugi odstavek, točka (a), ES (uvodne izjave od 111 do 113 izpodbijane odločbe). Po drugi strani naj zaradi sistema embalažnin, opredeljenega v pogodbi o uporabi logotipa, za obdavčena podjetja ne bi bilo ekonomsko donosno pristopiti h konkurenčnemu individualnemu ali kolektivnemu sistemu, ker bi morala ta podjetja poleg plačila, dolgovanega konkurentu, družbi DSD plačati embalažnino ali pa uvesti ločene sisteme embalaž in distribucijske poti. Sistem embalažnin naj bi tako otežil dostop na trg konkurentom sistema DSD (glej uvodni izjavi 114 in 115 izpodbijane odločbe).

51 Komisija podrobneje opisuje zlorabo zaradi pogodbene embalažnine v treh zgoraj navedenih primerih. V izpodbijani odločbi v zvezi s primerom št. 1, in sicer mešanim sistemom, v katerem se kombinira uporaba kolektivnega nacionalnega sistema DSD in drugega regionalnega sistema, poudarja, da je za ta primer zdaj treba nalepiti različno oznako glede na to, kateri sistem se uporablja, ali plačati embalažnino, dolgovano za uporabo teh sistemov. Posledica dejstva, da družba DSD zahteva plačilo embalažnine za celotno količino embalaž, ki se dajo na trg v Nemčiji, je, da sodelovanju v regionalnem kolektivnem sistemu odvzema kakršnokoli ekonomsko donosnost (glej uvodne izjave od 118 do 123 izpodbijane odločbe).

52 Družba DSD se je, da bi rešila ta problem, v okviru upravnega postopka (uvodni izjavi 58 in 59 izpodbijane odločbe) zavezala, da bo pogodbe za uporabo logotipa uporabljala tako, da bodo imeli zadevni proizvajalci in distributerji možnost sodelovati v drugem kolektivnem sistemu za del njihovih embalaž, vendar pod pogojem, da bodo to dokazali in da ne bodo kršili varstva znamke Der Grüne Punkt. Ker družba DSD ni hotela odstopiti od pogoja v zvezi z varstvom znamke, pojma, ki sicer ni bil izrecno

opredeljen, je Komisija v izpodbijani odločbi štela, da ta zaveza ni zadostovala, da bi se znebila dvomov, ki jih je navedla (glej uvodni izjavi 122 in 123 izpodbijane odločbe).

53 V izpodbijani odločbi se v zvezi s primerom št. 2, in sicer mešanim sistemom, ki kombinira uporabo individualnega sistema in sistema DSD, zatrjuje, da je posledica dejstva, da družba DSD zahteva plačilo embalažnine za celotno količino embalaž, ki se tržijo v Nemčiji, izključitev iz sodelovanja v individualnem sistemu glede dela teh embalaž (glej uvodne izjave od 124 do 128 izpodbijane odločbe).

54 Družba DSD se je, da bi rešila ta problem, v okviru upravnega postopka (uvodni izjavi 60 in 61 izpodbijane odločbe) zavezala, da ne bo pobirala embalažnine na podlagi pogodbe za del embalaž, zbranih v individualnem sistemu, vendar pod pogojem, da bo to dokazano. V tej zavezi je družba DSD navedla tudi, da naj bi se logotip Der Grüne Punkt uporabljal le na embalažah, zbranih s sistemom DSD, in da torej ne bi smel biti nalepljen na embalažah, zbranih z individualnim sistemom. Komisija pa je menila, da naj v praksi v bistvu ne bi bilo mogoče uvesti ločenih sistemov embalaž in distribucijskih poti, ker je bilo dejansko nemogoče, da bi lahko zadevni proizvajalec ali distributer embalaž na tej stopnji določil, katere embalaže bo potrošnik vrnil v kolektivni sistem in katere v individualni sistem. Komisija je zato ocenila, da ta zaveza ni zadostovala, da bi se znebila dvomov v zvezi s konkurenčnim položajem (glej uvodni izjavi 127 in 128 izpodbijane odločbe).

55 V izpodbijani odločbi se v zvezi s primerom št. 3, in sicer kadar ne gre za sodelovanje v sistemu DSD v Nemčiji, ampak za sodelovanje v sistemu zbiranja in predelave, v

katerem se logotip Der Grüne Punkt uporablja v drugi državi članici, primerom, ko bi družba DSD lahko zahtevala plačilo embalažnine v Nemčiji, poudarja, da zaveza in izjava družbe DSD, ki sta bili predloženi v okviru upravnega postopka, zadostujeta za rešitev problemov, ki jih je v zvezi s tem opredelila Komisija (glej uvodne izjave od 62 do 64 in od 129 do 135 izpodbijane odločbe).

56 V izpodbijani odločbi se podrobneje določa, da zatrjevane zlorabe ne upravičuje domnevna nezdružljivost določb uredbe z nalepljanjem logotipa Der Grüne Punkt na embalaže, za katere ni zagotovljena nobena storitev prevzema obveznosti odstranjevanja odpadkov (glej uvodne izjave od 136 do 142 izpodbijane odločbe). Prav tako naj je ne bi upravičevala potreba po varstvu razlikovalnega učinka logotipa Der Grüne Punkt (glej uvodne izjave od 143 do 153 izpodbijane odločbe). V zvezi s tem je v odločbi navedena sodba Kammergericht Berlin (okrožno sodišče v Berlinu, Nemčija) z dne 14. junija 1994, in je določeno, da je bistvena funkcija tega logotipa izpolnjena, „če potrošnika seznani, da ima možnost, da embalažo odstrani družba DSD“. Funkcija navedenega logotipa torej ne zahteva, da je v primeru, ko se s sistemom DSD zbira le del embalaž, nalepljen le na embalaže, ki jih prevzame sistem DSD (glej uvodno izjavo 145 izpodbijane odločbe).

57 V izpodbijani odločbi se poudarja tudi, da lahko zloraba prevladujočega položaja, nastalega zaradi spornih pogodbenih pogojev za embalažnine ob upoštevanju okoliščin zbiranja in predelave embalaž v Nemčiji in na skupnem trgu znatno prizadene trgovino med državami članicami (glej uvodne izjave od 155 do 160 izpodbijane odločbe). Učinek na trgovino med državami članicami se v obravnavani zadevi torej ne izpodbija.

58 V izpodbijani odločbi se v sklepih njene presoje v zvezi s členom 82 ES navaja, da je v določenih primerih ravnanje družbe DSD, in sicer, da zahteva plačilo embalažnine

za celotno embalažo, ki se da na trg v Nemčiji z logotipom Der Grüne Punkt, zloraba prevladujočega položaja. Ta kršitev člena 82 ES je v členu 1 izpodbijane odločbe opredeljena tako:

„Ravnanje družbe [DSD], in sicer, da v skladu s členom 4(1), prvi stavek, in členom 5(1), prvi stavek, pogodbe o uporabi logotipa zahteva plačilo embalažnine za celotno prodajno embalažo, ki se da na trg v Nemčiji z logotipom [Der Grüne Punkt], je nezdružljivo s skupnim trgom, če podjetja, zavezana na podlagi uredbe:

a) storitev prevzema obveznosti odstranjevanja odpadkov, določeno v členu 2 pogodbe o uporabi logotipa, uporabijo le za del embalaž (primer št. 1 in 2), ali, namesto da bi uporabila navedeno storitev, dajo na nemški trg standardizirano embalažo, ki je dana na trg tudi v drugi državi članici [Evropskega gospodarskega prostora] in za katero so pristopila k sistemu zbiranja, ki uporablja logotip [Der Grüne Punkt] (primer št. 3), in

b) dokažejo, da v zvezi s količino, celotno ali delno, embalaž, za katero niso uporabila storitve prevzema obveznosti odstranjevanja odpadkov, obveznosti prevzema, ki so zanje določene v uredbi o embalažah, izpolnjujejo s konkurenčnim kolektivnim ali individualnim sistemom.“

3. *Presoja v zvezi s členom 3(1) Uredbe št. 17*

59 V izpodbijani odločbi se po tem, ko je bil ugotovljen obstoj zlorabe prevladujočega položaja, na podlagi člena 3(1) Uredbe št. 17 določa, kako mora družba DSD

odpraviti ugotovljeno kršitev (uvodne izjave od 161 do 167 in členi od 2 do 7 izpodbijane odločbe).

60 Glavni od teh ukrepov družbo DSD zavezuje, da ne pobira embalažnine za količine embalaž, ki so dane na trg v Nemčiji z logotipom Der Grüne Punkt, za katere se storitev prevzema obveznosti odstranjevanja odpadkov ne uporablja in v zvezi s katerimi se obveznosti, določene v uredbi o embalažah, izpolnjujejo na drug način. Ta ukrep, opredeljen v členu 3 izpodbijane odločbe, v zvezi s primeroma št. 1 in 2 je:

„Družba DSD se mora zavezati, da od nobenega podpisnika pogodbe o uporabi logotipa ne bo pobirala embalažnine za količine prodajne embalaže, ki je dana na trg v Nemčiji z logotipom [Der Grüne Punkt], za katere se storitev prevzema obveznosti odstranjevanja odpadkov v skladu s členom 2 navedene pogodbe o uporabi logotipa ne uporablja in v zvezi s katerimi se obveznosti, določene v uredbi o embalažah, izpolnjujejo drugače.

Zaveza iz prvega odstavka nadomešča odstopanje iz člena 4(1), drugi stavek, pogodbe o uporabi logotipa.“

61 Komisija poleg tega v členu 5 izpodbijane odločbe pravila o dokazovanju, ki se zahtevajo v teh primerih, določa tako:

„1. [Primer št. 1] Če se del ali celotna embalaža zbira s konkurenčnim kolektivnim sistemom, je potrditev upravljavca sistema, da je ustrezno količino prevzel konku-

renčni kolektivni sistem, zadostno dokazilo, da so obveznosti, določene v uredbi o embalažah, navedene v členih 3 in 4, izpolnjene drugače.

2. [Primer št. 2] Če se del ali celotna embalaža zbira z individualnim sistemom, zadostuje naknadna predložitev potrdila neodvisnega strokovnjaka, v katerem je navedeno, da so obveznosti zbiranja in predelave izpolnjene. Potrdilo se lahko izda posamezno za vsakega proizvajalca oziroma distributerja ali za vsa podjetja, ki sodelujejo v individualnem sistemu.

3. Družba DSD v nobenem primeru ne more zahtevati, naj se potrdilo izda pred datumom, ki je določen v uredbi o embalažah.

4. Glede dokazil, ki jih je treba predložiti družbi DSD, zadostuje, neodvisno od ustrezne različice uredbe o embalažah, da je v potrdilu potrjeno, da so sopogodbeniki izpolnili zahteve v zvezi z zbiranjem in predelavo za določeno količino embalaž.

5. Če bi potrdilo moralo zajemati druge podatke, se ti lahko naredijo nerazpoznavne.

6. Potrdilo upravljavca sistema in potrdilo neodvisnega strokovnjaka lahko nadomesti potrdilo revizorja, ki retroaktivno potrjuje, da so bile za določeno količino embalaže obveznosti, določene v uredbi o embalažah, izpolnjene.

7. Drugih določb pogodbe o uporabi logotipa ni mogoče uporabiti tako, da bi se v zvezi z dokazili, ki jih je treba predložiti družbi DSD, zahtevalo več.“

62 Člen 4 odločbe se nanaša na poseben položaj v primeru št. 3:

„1. Družba DSD ni pooblaščena za pobiranje embalažnine za embalaže, ki so bile zbrane v drugi državi članici s sistemom zbiranja in predelave z uporabo logotipa [Der Grüne Punkt] in ki so na območju, kjer velja uredba o embalažah, dane na trg z logotipom, pod pogojem, da se dokaže, da so bile obveznosti, določene v uredbi o embalažah, izpolnjene drugače kot s pristopom k sistemu, ki ga je vzpostavila družba DSD v skladu s členom 6(3) uredbe.

2. Družba DSD lahko kot pogoj za oprostitev embalažnine določi, da se končnega potrošnika na embalažah iz člena 1 poleg logotipa [Der Grüne Punkt] z navedbo ali drugo primerno obliko opozori, da se embalaža ne zbira s sistemom, ki ga je vzpostavila družba DSD v skladu s členom 6(3) uredbe.

3. V primeru nesoglasja v zvezi z čitljivostjo navedbe stranki v roku enega tedna po tem, ko stranka ali stranki ugotovita nesoglasje, Komisiji predlagata, naj imenuje strokovnjaka.

Naloga strokovnjaka je, da v roku štirih tednov ugotovi, ali ob upoštevanju bistvene funkcije, ki jo mora imeti ta embalaža, različni predstavitvi navedbe, ki jih predlagata stranki, izpolnjujeta zahteve, določene v drugem odstavku […]“

63 V tem okviru je treba preizkusiti trditve strank.

B – *Dopustnost tožbe*

1. *Dopustnost tožbe glede na člen 4 izpodbijane odločbe*

64 Komisija zatrjuje, da je namen tožbe razglasitev ničnosti izpodbijane odločbe v celoti, ne da bi se sklicevala na poseben položaj iz člena 4, ki naj bi ga bilo mogoče ločiti od preostalega dela izpodbijane odločbe. Molk tožeče stranke v zvezi s tem naj ne bi bil v skladu z določbami člena 44(1)(c) Poslovnika Sodišča prve stopnje in tožbo naj bi bilo treba razglasiti za nedopustno, ker se nanaša na člen 4 izpodbijane odločbe.

65 Tožeča stranka zatrjuje, da je v skladu z zahtevami Poslovnika v tožbi zajet jasen in natančen povzetek dejanskega stanja in tožbenih razlogov, ki Komisiji omogoča pripravo obrambe in Sodišču njegov nadzor (sklep Sodišča prve stopnje z dne 28. aprila 1993 v zadevi De Hoe proti Komisiji, T-85/92, Recueil, str. II-523, točka 20). V tožbi so navedeni zlasti razlogi, zakaj sporne določbe pogodbe o uporabi logotipa ni mogoče šteti za zlorabo v smislu člena 82 ES, zaradi česar naj bi bili ukrepi iz člena 4 izpodbijane odločbe popolnoma brez učinka.

66 Sodišče prve stopnje poudarja, da izpodbijana odločba opredeljuje zlorabo prevladujočega položaja (člen 1) in zato družbi DSD nalaga določene obveznosti, da bi odpravila to zlorabo (členi od 3 do 7). Komisija zlasti v členu 4 izpodbijane odločbe nalaga obveznost odprave zlorabe prevladujočega položaja v primeru, ko se proizvajalec ali

distributer odloči, da embalaže da na trg v drugi državi članici od Nemčije, s tem da pristopi k sistemu zbiranja in predelave, ki uporablja logotip Der Grüne Punkt, vendar za enake embalaže, ki so dane na trg v Nemčiji, obveznosti izpolni, ne da bi sodeloval v sistemu DSD.

67 Vendar pa tožeča stranka v okviru prvega tožbenega razloga, ki se nanaša na kršitev člena 82 ES, predlaga razglasitev ničnosti izpodbijane odločbe, ker naj bi bil obstoj zlorabe prevladujočega položaja zmotno ugotovljen. Če bi Sodišče prve stopnje ta tožbeni razlog sprejelo, bi morale biti vse obveznosti, ki so v izpodbijani odločbi naložene družbi DSD, katerih namen je odprava te zlorabe, razglašene za nične, ne da bi bilo treba preizkusiti poseben položaj iz člena 4 izpodbijane odločbe.

68 Tožeča stranka tudi v okviru drugega tožbenega razloga, ki se nanaša na kršitev člena 3 Uredbe št. 17 in načela sorazmernosti, predlaga razglasitev ničnosti obveznosti, določene v členu 4 izpodbijane odločbe, saj naj bi bila ob upoštevanju možnosti izbirnega označevanja embalaž ali opustitve uporabe znamke „Der Grüne Punkt“ nesorazmerna, ker naj bi družbo DSD zavezovala, naj opravlja storitve, za katere je plačana naknadno in ker naj bi izključevala plačilo embalažnine za samo uporabo znamke.

69 Treba je torej ugotoviti, da tožba izpolnjuje obličnostne zahteve, določene v členu 44(1)(c) Poslovnika, in da Sodišče prve stopnje tako lahko izvaja nadzor. Predlog Komisije, naj se ugotovi nedopustnost tožbe, ker naj bi se nanašala na člen 4 izpodbijane odločbe, je treba zato zavrniti.

2. *Navajanje tožbenih razlogov med postopkom*

70 Komisija zatrjuje, da replika zajema tri nove tožbene predloge v zvezi z novo razlago pogodbe o uporabi logotipa (glej točko 115 v nadaljevanju), grajanjem navedb stare različice uredbe o embalažah pri predstavitvi dejstev v zvezi z izpodbijano odločbo in dejstvom, da naj potrošnik od individualnih sistemov ne bi mogel zahtevati, naj zbirajo embalaže v bližini njegovega bivališča. Te tožbene razloge naj bi bilo treba torej razglasiti za nedopustne.

71 Sodišče prve stopnje poudarja, da na podlagi člena 48(2), prvi odstavek, Poslovnika navajanje novih razlogov med postopkom ni dovoljeno, razen če ti izhajajo iz pravnih in dejanskih okoliščin, ki so se pojavile med postopkom. V zvezi s tem je treba tožbeni razlog, ki je neposredna ali posredna ponovitev prej navedenega tožbenega razloga in ki je tesno povezan s slednjim, razglasiti za dopustnega (glej sodbo Sodišča prve stopnje z dne 10. aprila 2003 v zadevi Travelex Global and Financial Services in Interpayment Services proti Komisiji, T-195/00, Recueil, str. II-1677, točki 33 in 34 ter navedena sodna praksa).

72 V obravnavani zadevi so zatrjevani novi tožbeni razlogi, ki jih Komisija graja, dejansko le trditve, ki jih je podala tožeča stranka v odgovor na trditve Komisije v obrambi kot njen prvi tožbeni razlog, ki se nanaša na kršitev člena 82 ES.

73 Ugovor nedopustnosti, ki ga navaja Komisija v zvezi z navajanjem novih tožbenih razlogov med postopkom je treba zato zavrniti.

3. *Upoštevanje nekaterih prilog, ki jih je predložila tožeča stranka*

a) Priloge, ki jih je pripravil odvetnik C. Weidermann

74 Komisija poudarja, da priloge, ki jih je pripravil odvetnik C. Weidemann, eden od odvetnikov družbe DSD, v zvezi z okoljskim upravljanjem sistemov embalaž v Nemčiji (priloga A k tožbi) in utemeljitvijo sistema DSD glede na člen 86 ES (priloga A k repliki) zajemajo pojasnila, ki jih tožeča stranka v vlogah ne navaja. Sodišče prve stopnje naj teh prilog torej ne bi smelo upoštevati, ker trditve o kršitvi zakonodaje ni mogoče navesti le s sklicevanjem na priloge.

75 Sodišče prve stopnje poudarja, da morajo biti, da bi se zagotovila pravna varnost in dobro upravljanje pravosodnih zadev, zato da bi bila tožba dopustna, bistveni dejanski in pravni elementi, na katerih temelji, najmanj povzeti, vendar pa morajo biti na pregleden in razumljiv način razvidni iz samega besedila tožbe (sodba Sodišča z dne 15. decembra 1961 v združenih zadevah Société Fives Lille Cail in drugi proti Visoki oblasti, 19/60, 21/60, 2/61 in 3/61, Recueil, str. 561 in 588; sodba Sodišča prve stopnje z dne 21. septembra 2005 v zadevi EDP proti Komisiji, T-87/05, ZOdl., str. II-3745, točka 155 in navedena sodna praksa). Čeprav je telo besedila tožbe glede individualnih vprašanj lahko podprto in dopolnjeno s sklicevanjem na povzetke dokumentov, ki so ji priloženi, pa splošno sklicevanje na druga pisanja ne more nadomestiti pomanjkanja bistvenih elementov pravnega utemeljevanja, ki morajo biti na podlagi člena 44(1) Poslovnika v tožbi (sklep Sodišča prve stopnje z dne 21. maja 1999 v zadevi Asia Motor France in drugi proti Komisiji, T-154/98, Recueil, str. II-1703, točka 49; zgoraj navedena sodba v zadevi EDP proti Komisiji, točka 155 in navedena sodna praksa).

76 V obravnavani zadevi je treba ugotoviti, da so priloge, ki jih je pripravil odvetnik C. Weidemann, v zvezi z okoljskim upravljanjem sistemov embalaž v Nemčiji in utemeljitvijo sistema DSD glede na člen 86 ES dejanske vloge, ki jih je predložil eden od odvetnikov, ki zastopajo družbo DSD pred Sodiščem prve stopnje. Bistveni

elementi pravnega utemeljevanja, predstavljeni v teh prilogah, morajo biti podani v tožbi ali repliki, ki se mora sklicevati na izvlečke teh prilog, da bi podprla ali dopolnila njeno vsebino, ne pa se omejiti le na splošno sklicevanje na navedene priloge.

77 Vendar pa tožba, kadar se sklicuje na prvo od teh prilog, le navaja – ne da bi podala druga pojasnila – da je predlog, ki ga je podal odvetnik C. Weidemann v okviru preizkusa okoljskega upravljanja sistemov embalaž v Nemčiji, tudi predlog, ki ga navaja v tožbi, ne da bi navedel, na katero določeno točko te 54-stranske priloge se sklicuje.

78 Prilogo v zvezi z okoljskim upravljanjem sistemov embalaž v Nemčiji je treba upoštevati le na podlagi te navedbe, iz katere izhaja, da se avtor priloge strinja z analizo, predstavljeno v prilogi.

79 V zvezi z drugo prilogo, ki jo je pripravil odvetnik C. Weidemann, v zvezi z utemeljitvijo sistema DSD glede na člen 86 ES, je treba poudariti, da je bila na stopnji replike „dodatno“ predložena 58-stranska priloga, ki se „v celoti“ sklicuje „na trditve v prilogi, da bi navedla tožbene razloge, ki se nanašajo na člen 86 ES“.

80 Za take navedbe načeloma ni mogoče šteti, da glede na zgoraj navedeno sodno prakso zadostujejo, ker splošno sklicevanje na prilogo ne more nadomestiti pomanjkanja bistvenih elementov pravnega utemeljevanja, ki morajo biti v tožbi. Replika pa vendarle predstavi kratek povzetek vsebine te priloge, ki dopolnjuje utemeljevanje, predloženo v zvezi s tem vprašanjem v tožbi, in kot tak omogoča, da Komisija pripravi svojo obrambo in da Sodišče prve stopnje preizkusi tretji tožbeni razlog, ki se nanaša na kršitev člena 86(2) ES.

81 V teh okoliščinah je treba upoštevati, da bo Sodišče prve stopnje prilogo v zvezi z utemeljitvijo sistema tožeče stranke glede člena 86 ES upoštevalo le, če se nanaša posebej na trditve, ki jih je družba DSD izrecno navedla v svojih pisanjih.

b) Anketi, priloženi k repliki

82 Komisija zatrjuje, da tožeča stranka ni navedla razlogov za zamudo pri predložitvi predlaganih dokaznih predlogov, in sicer zlasti dveh anket, ki sta bili priloženi k repliki, kar naj bi bilo v nasprotju s členom 48(1) Poslovnika.

83 Sodišče prve stopnje poudarja, da anketi, ki ju je predložila tožeča stranka v repliki, niso dokazni predlogi v smislu člena 48(1) Poslovnika, ampak so namenjeni podkrepitvi utemeljitve, predložene v repliki v odgovor na trditve obrambe v zvezi z vlogami znamke Der Grüne Punkt in končnega potrošnika pri zbiranju in predelavi embalaž.

84 Ugovor nedopustnosti, ki ga navaja Komisija glede anket, priloženih k repliki, je treba zato zavrniti.

C – *Utemeljenost*

85 Tožeča stranka v utemeljitev svoje tožbe navaja tri tožbene razloge. Prvi se nanaša na kršitev člena 82 ES. Drugi je kršitev člena 3(1) Uredbe št. 17 in načela sorazmernosti. Tretji se nanaša na kršitev člena 86(2) ES.

1. *Prvi tožbeni razlog: kršitev člena 82 ES*

a) Uvodne ugotovitve v zvezi s trditvijo o brezplačni prisilni licenci

Trditve strank

86 Tožeča stranka zatrjuje, da Komisija v členu 3 izpodbijane odločbe od nje zahteva, naj podjetjem, ki pristopijo v njen sistem, izda „brezplačno prisilno licenco“ za uporabo znamke Der Grüne Punkt, ker se lahko logotip, ki predstavlja to znamko, odslej zaradi odločbe nalepi na vse embalaže ne glede na zadevni sistem zbiranja in predelave. Vendar pa naj bi bilo v skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča mogoče prisilno licenco za uveljavljanje pravice intelektualne lastnine izdati le v „izjemnih okoliščinah“, in sicer, ko se zavrnitev zadevne licence nanaša na industrijsko pravico intelektualne lastnine, za uveljavljanje katere je licenca nujna za izvajanje zadevne dejavnosti in lahko izključi vso konkurenco na sekundarnih trgih, in ko ta zavrnitev ni objektivno utemeljena (sodbi Sodišča z dne 6. aprila 1995 v združenih zadevah RTE in ITP proti Komisiji, imenovana „Magill“, C-241/91 P in C-242/91 P, Recueil, str. I-743, točke od 50 do 56, in z dne 26. novembra 1998 v zadevi Bronner, C-7/97, Recueil, str. I-7791, točka 39). Ker v obravnavani zadevi ni dokazana nobena od teh okoliščin, naj ne bi bilo mogoče ugotoviti zlorabe prevladujočega položaja na podlagi člena 82 ES. Tožeča stranka v utemeljitev svoje trditve v bistvu navaja naslednje argumente: prvič, znamka Der Grüne Punkt naj ne bi bila nujna za sodelovanje v sistemu, ki je konkurenčen sistemu DSD; drugič, sporne pogodbene določbe naj ne bi izključevale konkurence; tretjič, ravnanje družbe DSD naj bi bilo upravičeno na podlagi več objektivnih razlogov, in sicer potrebe, da se dosežeta cilja uredbe, varstvo različnih funkcij znamke Der Grüne Punkt, za katero naj se na podlagi prava o blagovnih znamkah ne bi mogla zahtevati prisilna licenca, in omogočanje pravilnega delovanja sistema DSD.

87 Komisija ob podpori intervenientov zatrjuje, da izpodbijana odločba od družbe DSD ne zahteva, da izda brezplačne prisilne licence v nasprotju z mednarodnim pravom in pravom Skupnosti. Hudo zlorabo naj bi povzročilo samo dejstvo, da naj bi bil sistem embalažnin v nasprotju s členom 82 ES, saj naj bi družba DSD zahtevala plačilo za storitev, ki naj je ne bi zagotavljala in za katero naj bi bilo dokazano, da jo zagotavlja drug sistem.

Presoja Sodišča prve stopnje

88 Tožeča stranka s prvim tožbenim razlogom, ki se nanaša na člen 82 ES, v bistvu izpodbija posledice, ki naj bi jih povzročilo izpolnjevanje obveznosti, sprejete na podlagi člena 3(1) Uredbe št. 17, kot je bila določena v členu 3 izpodbijane odločbe (glej točko 60 zgoraj), da bi se odpravila zloraba prevladujočega položaja, opredeljena v členu 1 odločbe (glej točko 58 zgoraj). Tožeča stranka meni, da jo obveznost, opredeljena v členu 3 odločbe, zavezuje, naj izda „brezplačno prisilno licenco“ za uporabo znamke Der Grüne Punkt za embalaže, ki naj bi bile odstranjene s sistemi, ki so konkurenčni sistemu DSD.

89 Vendar tožeča stranka, s tem ko graja zakonitost take prisilne licence, zatrjuje, da znamka Der Grüne Punkt ni nujna za sodelovanje v sistemu, ki je konkurenčen sistemu DSD (glej točko 93 v nadaljevanju), in da naj sporne pogodbene določbe ne bi izključevale konkurence (glej točko 95 v nadaljevanju). S to trditvijo bistvu meni, da ravnanje družbe DSD, opredeljeno v členu 1 izpodbijane odločbe, ne vpliva na konkurenco in torej ni zloraba prevladujočega položaja v smislu člena 82 ES.

90 Tožeča stranka tudi zatrjuje, da je sistem embalažnin, opredeljen v pogodbi o uporabi logotipa, utemeljen na podlagi uredbe (glej točke od 98 do 100 v nadaljevanju), prava o blagovnih znamkah (glej točke od 103 do 114 v nadaljevanju) in potrebe, da se

zagotovi pravilno delovanje sistema DSD (glej točki 115 in 116 v nadaljevanju). Na podlagi vseh teh razlogov naj bi bil sistem embalažnin, ki je predmet zlorabe, opisane v členu 1 odločbe, objektivno utemeljen in naj tega sistema torej ne bi bilo mogoče šteti za zlorabo v smislu člena 82 ES.

91 Zato bi bilo treba prej kot preizkusiti posledice, ki bi jih lahko imele trditve tožeče stranke v zvezi z obveznostjo, določeno v členu 3 izpodbijane odločbe – in sicer, po mnenju družbe DSD, „brezplačno prisilno licenco“ – na podlagi drugega tožbenega razloga, ki se nanaša na kršitev člena 3(1) Uredbe št. 17, omejiti presojo Sodišča prve stopnje v okviru prvega tožbenega razloga – ki se nanaša na člen 82 ES – le na trditve v zvezi z zlorabo prevladujočega položaja, opisanega v členu 1 izpodbijane odločbe. Zaradi neobstoja zlorabe prevladujočega položaja glede na člen 82 naj člen 3 izpodbijane odločbe dejansko ne bi bil utemeljen na podlagi člena 3 Uredbe št. 17, ker naj ne bi bilo več kršitve, ki bi jo bilo treba odpraviti. Nasprotno, kadar obstaja zloraba prevladujočega položaja, je Komisija na podlagi člena 3(1) Uredbe št. 17 pristojna od zadevnega podjetja zahtevati, naj odpravi ugotovljeno zlorabo.

92 V zvezi s tem je treba navesti trditve strank glede hude zlorabe prevladujočega položaja v izpodbijani odločbi.

b) Trditve strank glede zlorabe prevladujočega položaja

i) Neobstoj potrebe, da se mora za sodelovanje v sistemu, ki je konkurenčen sistemu DSD, uporabiti znamka Der Grüne Punkt

93 Prvič, tožeča stranka zatrjuje, da v smislu zgoraj navedene sodbe Magill prisilna licenca za uporabo njene znamke nikakor ni nujna, zato da bi se proizvajalcu ali

distributerju embalaž omogočilo, da izbere konkurenčni sistem (točka 50 in zgoraj navedena sodba Bronner, točka 41). V zvezi s tem naj bi se Komisija v izpodbijani odločbi omejila le na navedbo, da bi bilo veliko bolj „primerno in enostavno“ nalepiti znamko družbe DSD na embalažo, za katero se uporablja konkurenčni sistem, da bi se izognili dodatnim stroškom v zvezi z izbirnim označevanjem embalaž (glej uvodne izjave od 103 do 105 izpodbijane odločbe). V zvezi s tem tožeča stranka poudarja, da bi bilo v primeru konkurenčne uporabe sistema, ki ni sistem DSD, mogoče logotip Der Grüne Punkt nalepiti na embalaže ali pa ne, odvisno od sistema, ki bi se uporabil. Ta postopek naj bi se sicer uporabljal v vinskem sektorju, v katerem so z znamko družbe DSD označene le steklenice, ki se prodajajo v trgovinah na drobno in ki se jih ne vrača v trgovino, v gradbenem sektorju in sektorju informacijske tehnologije, v katerih se proizvodi prodajajo v embalažah, označenih z znamko družbe DSD, v primeru dostave v trgovine na drobno, in v embalažah, ki niso označena s to znamko, ko se dostavijo v specializirane trgovine ali poklicnim strankam, ter v živilskem sektorju, v katerem velike embalaže, konzerve in kartoni niso označeni z znamko, če se dostavijo v industrijo, restavracije ali menze, čeprav so označeni, ko se dostavijo v trgovino na drobno. Proizvajalci in distributerji embalaž bi lahko torej zagotovili, da bi se embalaže, označene z logotipom Der Grüne Punkt, odložile le v infrastrukture sistema DSD in da bi bile embalaže, ki niso označene s tem logotipom, odložene le na mestih, kjer odstranjevanje zagotavlja konkurenčni sistem.

94 Komisija ter družbi Landbell in BellandVision zatrjujejo, da selektivno označevanje za proizvajalce in distributerje embalaž ni ekonomsko donosno. Družba Vfw prav tako opozarja, da je družba DSD od svojih strank zahtevala, da plačajo embalažnino za vse embalaže, označene z znamko Der Grüne Punkt, ne glede na to, ali bodo te embalaže dejansko odstranjene s sistemom DSD.

ii) Neobstoj izključevanja konkurence ob neobstoju prisilne licence za uporabo znamke Der Grüne Punkt

95 Drugič, tožeča stranka graja izpodbijano odločbo, ker je v njej navedeno (uvodna izjava 115), da sistem embalažnin otežuje dostop na trg konkurentom sistema DSD,

kar naj ne bi zadostovalo za ugotovitev izključevanja konkurence, ki se zahteva v skladu z zgoraj navedeno sodbo Magill (točka 56 in zgoraj navedena sodba Bronner, točka 41). Zaradi obstoja zahtev v uredbi bi lahko individualni sistemi na splošno konkurirali sistemu DSD le glede embalaž, dostavljenih v mala obrtna, trgovska ali industrijska podjetja. Na tem majhnem delu trga naj bi bilo okoli 40 individualnih sistemov, ki naj ne bi uporabljali znamke Der Grüne Punkt, in količine, dodeljene tem sistemom, naj bi se med letoma 1997 in 2000 povečale za več kot 60 %. Tudi več velikih distribucijskih verig naj bi začelo uporabljati sistem, ki ni sistem DSD, kar naj bi bilo torej mogoče brez težav in ne da bi bila družba DSD zavezana izdati prisilno licenco. Torej naj ne bi šlo za vprašanje otežitve dostopa na trg.

96 Komisija izpodbija podatke, ki jih je predložila tožeča stranka, ki so obrazloženi na podlagi reforme iz leta 1998 in dejstva, da naj bi bilo na začetku v individualnih sistemih zelo malo embalaž.

iii) Različne utemeljitve ravnanja družbe DSD

97 Tretjič, tožeča stranka zatrjuje, da so sporne določbe pogodbe o uporabi logotipa nujne za dosego ciljev uredbe, za varstvo različnih funkcij znamke Der Grüne Punkt – za katero se v nobenem primeru ne more zahtevati prisilna licenca – in za omogočanje pravilnega delovanja sistema DSD.

– Potreba, da se zagotovijo cilji uredbe

98 Tožeča stranka poudarja vsebino obveznosti preglednosti, povezane z načelom odgovornosti za izdelek, ki je določena v uredbi o embalažah in katere cilj v skladu s stališči

nemških organov je „določiti, za katero embalažo velja obveznost zbiranja v trgovini ali v neposredni bližini in za katero embalažo to ne velja, tako da bo pregledno za potrošnika in organe“ (odgovor na vprašanje št. 2a). Taka obveznost preglednosti v primeru uporabe kolektivnega sistema je obveznost označevanja, ki je opredeljena v točki 4(2) priloge I k členu 6 uredbe, v skladu s katero „proizvajalci in distributerji morajo z označevanjem ali drugim ustreznimi ukrepi navesti, da [je določena embalaža del kolektivnega sistema]“, medtem ko je v primeru uporabe individualnega sistema obveznost navedbe, ki je opredeljena v členu 6(1), tretji stavek, uredbe, v skladu s katero „distributer mora z jasno prepoznavnimi in čitljivimi panoji zasebnega končnega potrošnika obvestiti o možnosti vračanja [embalaž]“. Ta obveznost preglednosti naj bi omogočila seznanitev s tem, ali za določeno embalažo proizvajalec ali distributer, odgovoren za to embalažo, izpolnjuje obveznosti z uporabo individualnega ali kolektivnega sistema. To naj bi tudi omogočilo, da bi potrošnik vedel, v kateri sistem mora to embalažo vrniti. Embalaža, za katero se uporablja sistem DSD, naj bi se torej zbirala in predelala v tem sistemu, in embalaža, za katero se uporablja drug kolektivni ali individualni sistem, naj bi se zbirala in predelala v tem sistemu. Za embalažo naj se ne bi uporabljala dva sistema.

99 Tožeča stranka nato trdi, da člen 3 izpodbijane odločbe krši to obveznost preglednosti, ker naj bi bilo zdaj mogoče, da so embalaže, za katere se uporabljajo konkurenčni sistemi, označene z znamko Der Grüne Punkt, ki označuje sistem DSD. Če pa bi bile vse embalaže označene s to znamko, potrošnik ne bi mogel vedeti, katere bi moral vrniti na prodajna mesta, ker se zanje uporablja individualni sistem, in katere bi moral odložiti v bližini svojega bivališča, ker se zanje uporablja kolektivni sistem. V zvezi s tem tožeča stranka poudarja, da ni mogoče z gotovostjo vnaprej opredeliti, ali bo določena embalaža dejansko odstranjena s sistemom DSD ali z drugim sistemom, in da prav tako ni mogoče ugotoviti, čeprav naknadno, ali je potrošnik dejansko odstranil embalažo z uporabo sistema DSD (uvodna izjava 134 izpodbijane odločbe). Prav iz tega razloga naj bi bilo v uredbi podrobno določeno, da mora biti potrošnik z jasno oznako seznanjen, ali se za zadevno določeno embalažo uporablja sistem DSD in jo mora zato odnesti v ta sistem.

100 Tožeča stranka poleg tega zatrjuje, da obveznost zbiranja in predelave individualnega sistema ne velja za embalaže, za katere se uporablja kolektivni sistem (glej dopis ministrstva za okolje zvezne dežele Baden-Württemberg z dne 27. novembra 2001, str. 7). V skladu z uredbo naj bi bile namreč take embalaže „oproščene“ te obveznosti, ker so razporejene v sistem DSD in označene z logotipom Der Grüne Punkt. Te embalaže naj torej ne bi mogle biti zbrane z individualnim sistemom. Namen uredbe naj bi bil preprečevanje „boja za odpadke“, v katerem bi konkurenčni sistemi skušali zbrati kakršnokoli embalažo, da bi lahko dosegli svojo stopnjo predelave. Za pošteno in urejeno konkurenco se prej predpostavlja, da različni sistemi zbirajo in predelujejo le embalaže, za katere sprejemajo odgovornost odstranjevanja proizvodov (primer individualnih sistemov) ali to odgovornost prevzemajo (primer kolektivnih sistemov).

101 Tožeča stranka poleg tega zatrjuje, da so v izpodbijani odločbi napačno razložena stališča nemških organov, s tem ko je v njej potrjeno, da lahko potrošnik sam odloči, ali bo embalaže vrnil tako, da bo uporabil sistem DSD ali drug sistem, medtem ko proizvajalec ali distributer embalaž odloča, ali bo uporabil sistem DSD skupaj z drugim kolektivnim ali individualnim sistemom (uvodne izjave 138, 141 in 145 izpodbijane odločbe). V odgovor na vprašanje Komisije naj bi nemški organi navedli le, da v primeru uporabe individualnega in kolektivnega sistema končni potrošnik sam odloči, ali bo pustil embalažo v trgovini, ali jo bo tja prinesel ali pa jo bo odnesel v odlagališče v bližini bivališča, saj „uredba o embalažah ne zajema natančnih navedb, ki bi končnega potrošnika zavezovale k vračanju“ (odgovor na vprašanje 1.b.aa). Pojem odstranjevanja v bližini bivališča naj bi se torej nanašal le na odstranjevanje s sistemom javnega odstranjevanja odpadkov, „sivo odpadno posodo“, ne pa na odstranjevanje s sistemom DSD, ki je prav tako v bližini bivališč, „rumeno odpadno posodo“. Potrošnik naj torej ne bi sam odločal o sistemu odstranjevanja, ki se uporablja.

102 Komisija zatrjuje, da tožeča stranka pretirava s pomenom označevanja embalaže, ker se obveznost zbiranja in predelave nanaša na količine embalaže in ne na določene

vrste embalaže. Poleg tega družbi Landbell in BellandVision menita, da uredba ne določa, da mora biti znamka DSD nalepljena na embalaže.

– Utemeljitev v zvezi s pravom o blagovnih znamkah

103 Prvič, tožeča stranka zatrjuje, da Komisija v izpodbijani odločbi zanika razlikovalno vlogo – imenovana tudi funkcija izvora – znamke Der Grüne Punkt, katere cilj naj bi bil razlikovati embalaže, razporejene v sistem DSD, od embalaž, za katere se uporablja konkurenčni kolektivni ali individualni sistem, s tem da omogoča, da se ta znamka nalepi na embalaže, namenjene odstranjevanju v okviru sistema, ki ni sistem DSD. Vendar pa naj bi bila ta kršitev razlikovalne vloge znamke Der Grüne Punkt načeloma v nasprotju z nemškim, skupnostnim in mednarodnim pravom o blagovnih znamkah.

104 V zvezi z nemškim pravom tožeča stranka poudarja, da je znamka Der Grüne Punkt v Nemčiji registrirana kot kolektivna znamka in da torej omogoča „razlikovanje blaga ali storitev podjetij, ki so povezana z lastnikom kolektivne znamke, od storitev drugih podjetij glede na trgovsko poreklo ali geografski izvor, vrsto, kakovost in druge lastnosti“ (člen 97(1) Markengesetza z dne 25. oktobra 1994). Prisilna licenca za uporabo znamke Der Grüne Punkt naj bi torej onemogočila razlikovalni učinek te znamke in bi pomenila nevarnost, da bi jo privedla k izbrisu iz sodnega registra.

105 V zvezi s pravom Skupnosti tožeča stranka poudarja, da naj poseben cilj znamke Der Grüne Punkt, in sicer končnemu uporabniku zagotoviti istovetnost izvora izdelka, označenega z znamko (sodba Sodišča z dne 10. oktobra 1978 v zadevi Centrafarm, 3/78, Recueil, str. 1823, točke od 11 do 14), in njenega lastnika varovati pred

verjetnostjo zmede (glej sodbo Sodišča z dne 30. novembra 1993 v zadevi Deutsche Renault, C-317/91, Recueil, str. I-6227, točka 30 in navedena sodna praksa), v primeru, ko so nekatere embalaže razporejene v sistem DSD, druge, za katere se uporablja konkurenčni sistem, pa so označene, ne da bi se razlikovale od znamke Der Grüne Punkt, tako da bi se lahko konkurent družbe DSD okoristil s prepoznavnostjo sistema DSD, ne bi bil izpolnjen.

106 Tožeča stranka poleg tega poudarja, da je protipravnost načela prisilne licence za uporabo znamk določena v členu 5A Pariške konvencije za varstvo industrijske lastnine z dne 20. marca 1883, zadnjič revidirane 14. julija 1967 v Stockholmu in spremenjene 28. septembra 1979 (Zbirka pogodb Združenih narodov, zvezek 828, št. 11847, str. 108), ki so jo ratificirale vse države članice, in v členu 21 Sporazuma o trgovinskih vidikih pravic intelektualne lastnine z dne 15. aprila 1994 (priloga 1 C k Sporazumu o ustanovitvi Svetovne trgovinske organizacije), ki so ga ratificirale vse države članice in ki ga je Evropska skupnost potrdila s Sklepom Sveta 94/800/ES z dne 22. decembra 1994 o sklenitvi sporazumov, doseženih v Urugvajskem krogu večstranskih pogajanj (1986–1994), v imenu Evropske skupnosti, v zvezi z zadevami, ki so v njeni pristojnosti (UL L 336, str. 1), ki ne določa prisilne licence za znamke.

107 Komisija poudarja, da se izpodbijana odločba nanaša le na sistem embalažnin, ki ga izvaja družba DSD, in ne na domnevne učinke odločbe na njegovo dejavnost kot lastnika znamke Der Grüne Punkt. V zvezi s tem naj bi bila edina posledica odločbe preprečevanje, da bi podjetja, ki so izbrala sistem DSD, v primeru uporabe drugega sistema plačala dvojno embalažnino. Družbi Landbell in BellandVision poudarjata tudi, da se izpodbijana odločba nanaša le na pravna razmerja med družbo DSD in njenimi sopogodbenicami v okviru pogodbe o uporabi logotipa, tretjim osebam, ki naj ne bi bile sopogodbenice, pa ne daje pravice uporabljati znamko Der Grüne Punkt.

108 Drugič, tožeča stranka zatrjuje, da je v izpodbijani odločbi kršena razlikovalna vloga znamke Der Grüne Punkt, ki dopušča tak vpliv na ravnanje potrošnika na področju odstranjevanja odpadkov, ki je bistven za delovanje njenega sistema. Če potrošnik

embalaže z logotipom Der Grüne Punkt namreč ne bi odložil v sistem DSD, bi tožeča stranka bila v nevarnosti, da ne bi mogla več doseči stopnje predelave, določene v uredbi, in da bi svoje dovoljenje izgubila. Prav tako, če bi potrošnik odložil v sistem DSD embalažo, na katero ni nalepljen logotip Der Grüne Punkt, bi bila tožeča stranka še vedno zavezana to embalažo predelati, čeprav bi bile stopnje, ki so določene, že dosežene (glej točko 1(5), prvi stavek, priloge I k členu 6 uredbe).

109 V zvezi s tem tožeča stranka graja trditev, navedeno v uvodnih izjavah 138, 139 in 145 izpodbijane odločbe, da naj bi bila bistvena funkcija logotipa Der Grüne Punkt izpolnjena, ko bi logotip potrošnika seznanil, da lahko embalažo odstrani z uporabo sistema DSD, ker naj bi temeljila na navedku, ki ne izhaja iz sobesedila sodbe Kammergericht Berlin iz leta 1994 (glej opombo 22 izpodbijane odločbe). Odlomek, naveden v izpodbijani odločbi, naj bi bil namreč omejen na ugotovitev, da znamka Der Grüne Punkt ne zajema potrditve, da je embalaža primerna za recikliranje. V drugem odlomku sodbe naj bi Kammergericht, s tem ko je odločilo, da bi lahko bila ovojna embalaža označena s to znamko na podlagi prevladujočih okoljevarstvenih razlogov, čeprav bi bil v nekem smislu potrošnik zaveden, priznalo pritožbeno funkcijo znamke Der Grüne Punkt.

110 Tožeča stranka prav tako ugovarja trditvi v izpodbijani odločbi, da lahko potrošnik sam odloči, ali se bo zadevna embalaža predelala z uporabo sistema DSD oziroma konkurenčnega individualnega ali kolektivnega sistema (uvodna izjava 145 izpodbijane odločbe), ker je bistveno, da lahko potrošnik na podlagi znamke Der Grüne Punkt opredeli, da zadevna embalaža spada v sistem DSD in ne v drug sistem. V zvezi s tem tožeča stranka zatrjuje, da razlikovalno vlogo njene znamke potrjujeta anketi, ki sta bili izvedeni pri pripravi odgovora. Tako naj bi 60,8 % anketiranih potrošnikov znamko Der Grüne Punkt razumelo kot „navedbo v zvezi s čisto posebno organizacijo, ki je pristojna za zbiranje in predelavo teh embalaž“, 27,9 % teh potrošnikov pa naj bi navedlo konkretno sistem DSD (glej rezultate ankete, ki jo je izvedel institut Infratest Burke, poročilo iz avgusta 2001, priloga 85 k repliki), kar naj bi dokazalo, da

po mnenju potrošnikov obstaja vez med znamko in sistemom DSD. V skladu z drugo anketo, ki jo je izvedel isti institut, naj bi le 3,3 % anketiranih potrošnikov navedlo, da znamka izraža podatek, ki ji je pripisan v izpodbijani odločbi, in sicer navedbo, da je mogoče embalažo odstraniti (glej rezultate ankete, ki jo je izvedel institut Infratest Burke, poročilo iz avgusta 2001, priloga 86 k repliki).

111 Nazadnje, tožeča stranka zatrjuje, da se z nalepljanjem znamke Der Grüne Punkt na embalažo, ki je razporejena v konkurenčni sistem, krši razlikovalna funkcija te znamke, ker so potrošniki v vseh primerih, navedenih v izpodbijani odločbi, zavedeni. Tožeča stranka meni, da mora biti celo, kadar se uporablja več sistemov, vedno mogoče, da lahko potrošnik za vsako embalažo določi sistem, ki ga bo uporabil, pa naj bo to sistem DSD – na podlagi znamke Der Grüne Punkt –, drug kolektivni sistem – na podlagi sredstev v skladu s členom 4(2) priloge I k členu 6 uredbe – ali individualni sistem – na podlagi sredstev v skladu s členom 6(1) uredbe. Tako naj v primeru konkurenčne uporabe individualnega sistema in sistema DSD skoraj 48,4 % potrošnikov, anketiranih v zgoraj navedenih anketah, ne bi razumelo protislovnih podatkov, predstavljenih na eni strani z navedbo o vračanju embalaže v trgovino v skladu s členom 6(1) uredbe in na drugi strani z navedbo, posredovano z znamko Der Grüne Punkt, o zbiranju v bližini bivališča z uporabo sistema DSD.

112 Na splošno, tožeča stranka zatrjuje, da bo izpodbijana odločba vodila do tega, da bodo skoraj vse embalaže v Nemčiji označene z logotipom Der Grüne Punkt. Tako bi lahko uporabniku logotipa sodelovanje v sistemu DSD za 1 % embalaž, ki jih dan na trg, omogočalo, da bi to znamko brezplačno uporabljal za preostalih 99 % embalaž. Sistem DSD bi bil torej kratkoročno v nevarnosti, da bi moral obdelati embalaže, ki so bile pomotoma zbrane v njegov sistem in za katere družba DSD ne bi prejemala embalažnine. Poleg tega in skoraj sočasno naj bi se, ob upoštevanju omejitve pomena znamke Der Grüne Punkt le na možnost odstranjevanja, rezultati zbiranja z uporabo sistema DSD zmanjšali in bi bila v nevarnosti, da ne bi mogla doseči zakonsko določene stopnje predelave.

113 Tožeča stranka poleg tega zatrjuje, da ima znamka Der Grüne Punkt tudi nadzorno funkcijo, ki omogoča preprečevanje in pregon zlorab, ki jih storijo proizvajalci in distributerji embalaž, ki uporabljajo sistem DSD, ne da bi plačali embalažnino, z nadzori v trgovinah, izbirnimi kontrolami ali nadzori organov. V zvezi s tem naj bi izpodbijana odločba otežila učinkovito varstvo pred težavami z izkoriščevalci, ki so družbo DSD leta 1993 skoraj privedli do stečaja.

114 Komisija ob podpori intervenientov opozarja, da kadar ne gre za prevaro ali zmedo, funkcija izvora znamke, katere namen je ločevanje ali individualiziranje izvora blaga ali storitve, ni okrnjena. V obravnavani zadevi naj bi bil način, kako je končni potrošnik, ki je kupil blago za široko porabo in za odstranjevanje embalaž uporabil različne sisteme, zaznaval znamke Der Grüne Punkt, povzet z navedbo, da je mogoče odstranjevanje embalaž zagotoviti z uporabo sistema tožeče stranke. Poleg tega naj znamka Der Grüne Punkt ne bi imela odločilne vloge pri zbiranju embalaž, ker rumene odpadne posode in zabojniki za steklo in papir, ki se uporabljajo v sistemu DSD, nikakor niso označeni z navedbo te znamke v vseh območjih zbiranja. Potrošniki naj prav zato ne bi povezovali zbiralnih zabojnikov z logotipom, ampak z vrsto zadevnega materiala.

– Pravilno delovanje sistema DSD

115 Tožeča stranka je, potem ko je najprej zatrjevala, da so bile sporne določbe v zvezi z embalažnino sorazmerne z opravljenimi storitvami, ker je bilo pavšalno plačilo za dovoljenje za uporabo znamke Der Grüne Punkt in za razpolaganje s sistemom DSD edina izvedljiva rešitev, saj ni bilo mogoče natančno določiti količine embalaž, ki je bila dejansko odložena v sistem DSD, v postopku odgovora trdila, da je embalažnina, dolgovana na podlagi izpodbijane odločbe, veljala le za embalaže, za katere je bil uporabljen sistem DSD. Tako naj bi licenca, ki jo je izdala družba DSD na podlagi

pogodbe o uporabi logotipa, veljala le za embalaže, razporejene v sistem DSD, ne pa za embalaže, za katere je bil uporabljen drug kolektivni ali individualni sistem. Ta omejitev licence na embalaže, označene z logotipom Der Grüne Punkt, naj bi bila v skladu z uredbo, na podlagi katere naj bi se zahtevalo jasno označevanje embalaž, razporejenih v kolektivni sistem, da bi se navedlo, da je zadevni proizvajalec ali distributer „oproščen“ obveznosti zbiranja in predelave embalaž, za katero je zdaj odgovorna družba DSD (sklep Verwaltungsgerichtshof Kassel (višje upravno sodišče v Kasslu, Nemčija) z dne 20. avgusta 1999). Vendar pa tak sistem ne bi mogel delovati, če bi bile tudi embalaže, za katere se ni uporabil sistem DSD, označene z logotipom, ki označuje ta sistem. Nobena določba pogodbe o uporabi logotipa naj torej uporabniku logotipa ne bi omogočala oziroma ga zavezovala, da nalepi znamko Der Grüne Punkt na embalaže, za katere naj se ne bi uporabil sistem DSD, ter neuravnoteženost med storitvami družbe DSD (zbiranje in predelava embalaž) in embalažnino, zahtevano kot protidajatev, naj ne bi obstajala.

116 Tožeča stranka v zvezi s sklicevanjem Komisije na sodbo Bundesgerichtshof (zvezno sodišče, Nemčija) z dne 15. marca 2001, ki je bila razglašena v zadevi BäKo, poudarja, da v tej sodbi Bundesgerichtshof ni razsodilo, da pogodbene določbe v zvezi z embalažnino niso bile ustrezne. Nasprotno, ugotovilo naj bi, da tožeča stranka ne more ugovarjati celotni embalažnini na podlagi členov 4(1) in 5(1) pogodbe o uporabi logotipa za embalaže, za katere ni zakonsko odgovorna, in sicer embalaže iz industrije in velikih podjetij. Tožeča stranka v tem primeru, ki ga izpodbijana odločba (glej opombo 14 izpodbijane odločbe) ne zajema, namreč ni zagotavljala storitve prevzema obveznosti, h katerim je bila pozvana. V obravnavani zadevi naj bi bile torej zadevne embalaže označene z znamko Der Grüne Punkt in naj bi nesporno spadale v področje pristojnosti družbe DSD, in sicer naj bi bile odložene pri končnih zasebnih potrošnikih, v bližini katerih naj bi družba DSD zagotavljala storitve prevzema obveznosti obdelave in predelave embalaž, in sicer, čeprav bi potrošnik pomotoma odložil embalaže v javni sistem odstranjevanja odpadkov ali v konkurenčni sistem zbiranja in predelave odpadkov.

117 Komisija poudarja, da naj bi bilo v primeru uporabe sistema DSD in drugega kolektivnega ali individualnega sistema, razmerje med storitvijo, ki jo je opravila družba DSD, in embalažnino, ki se zahteva kot protidajatev, neuravnoteženo, če bi upoštevala le nalepljanje logotipa Der Grüne Punkt na embalažo, ker naj ta sistem ne bi upošteval dejanske izvedbe storitve, zagotovljene podjetjem, ki so pristopila k sistemu.

118 Komisija poleg tega poudarja, da je trditev, ki jo je tožeča stranka predložila v odgovoru, v skladu s katero naj bi embalažnina veljala le za embalaže, ki so obdelane z uporabo njenega sistema, v nasprotju z njeno prejšnjo prakso. Komisija se v zvezi s tem po eni strani sklicuje na sodbo BäKo (točka 116 zgoraj) v kateri je Bundesgerichtshof razsodilo, da v nasprotju s tem, kar je zatrjevala družba DSD, družba nima na voljo nobenega zahtevka proti kateri od njenih strank v zvezi z embalažami, označenimi z znamko Der Grüne Punkt, ki so bile dostavljene poklicnim kupcem. Po drugi strani se Komisija sklicuje na sodbo v zadevi Hetzel, v kateri je družba DSD navajala pogodbo o uporabi logotipa, da bi nasprotovala predlogu ene od njenih strank za nadomestilo za del embalažnine za embalaže, za katere družba DSD ni bila pristojna prevzeti obveznost odstranjevanja (sodba Oberlandesgericht Düsseldorf (višje deželno sodišče v Düsseldorfu, Nemčija) z dne 11. avgusta 1998 v zadevi Hetzel, zoper katero je bila vložena pritožba pri Bundesgerichtshof).

c) Presoja Sodišča prve stopnje

i) Zloraba, opredeljena v izpodbijani odločbi

119 V skladu z izpodbijano odločbo je ravnanje družbe DSD, in sicer da zahteva plačilo embalažnine za celotno embalažo, ki se da na trg v Nemčiji z logotipom Der Grüne Punkt, čeprav je dokazano, da so glede embalaže, za katere proizvajalec ali distributer ne uporabljata sistema DSD, obveznosti zbiranja in predelave, določene v uredbi,

izpolnjene z uporabo drugega kolektivnega ali individualnega sistema, zloraba prevladujočega položaja (glej točko 58 zgoraj). V skladu z izpodbijano odločbo so učinki te zlorabe dvojni in pomenijo tako izkoriščanje strank družbe DSD zaradi nesorazmernosti med zahtevano embalažnino in opravljeno storitvijo kot oviro za vstop konkurentov, ki predlagajo alternativne rešitve sistemu DSD ob upoštevanju stroškov, povezanih s hkratno uporabo sistema, ki ni sistem DSD (glej točko 50 zgoraj).

120 V zvezi s tem je treba opozoriti, da je pojem zlorabe objektiven pojem, ki se nanaša na ravnanja podjetja s prevladujočim položajem, ki lahko vplivajo na sestavo trga, kjer je prav zaradi prisotnosti zadevnega podjetja raven konkurence že oslabljena, in ki lahko – zaradi uporabe postopkov, različnih od tistih, ki urejajo normalno konkurenco med proizvodi ali storitvami na podlagi storitev gospodarskih subjektov – ovirajo ohranitev ravni konkurence, ki še obstaja na trgu, ali razvoja te konkurence (sodba Sodišča z dne 13. februarja 1979 v zadevi Hoffmann-La Roche proti Komisiji, 85/76, Recueil, str. 461, točka 91).

121 Iz člena 82, drugi odstavek, točka (a), ES izhaja zlasti, da lahko tako zlorabo med drugim predstavlja neposredna ali posredna določitev cen ali drugih nepoštenih pogojev poslovanja. Tako gre za zlorabo prevladujočega položaja, če podjetje s prevladujočim položajem za svoje storitve zahteva embalažnine, ki so nesorazmerne v primerjavi z ekonomsko vrednostjo opravljene storitve (sodbe Sodišča z dne 13. novembra 1975 v zadevi General Motors proti Komisiji, 26/75, Recueil, str. 1367; z dne 14. februarja 1978 v zadevi United Brands proti Komisiji, 27/76, Recueil, str. 207, točke od 235 do 268, in z dne 11. novembra 1986 v zadevi British Leyland proti Komisiji, 226/84, Recueil, str. 3263, točke od 27 do 30).

122 Prav tako lahko podjetje s prevladujočim položajem ovira vstop konkurentov s tem, da, *de iure* ali *de facto*, zavezuje stranke k svojim storitvam in jim tako onemogoča, da bi sodelovale s konkurenčnimi dobavitelji (glej v tem smislu zgoraj navedeno sodbo v zadevi Hoffmann-La Roche proti Komisiji, točka 90).

ii) Ekskluzivnost, ki jo zatrjuje tožeča stranka

123 V zvezi s tem je prva trditev, ki jo je tožeča stranka podala v svoji tožbi, da lahko med sistemi obstaja konkurenca le ob upoštevanju po eni strani dejstva, da proizvajalec ali distributer na družbo DSD prenese embalaže, za katere želi biti oproščen obveznosti zbiranja in predelave, ki jo določa uredba, in po drugi strani dejstva, da mora končni potrošnik znati jasno opredeliti, katere embalaže lahko vrne v sistem DSD in katere lahko vrne v drug kolektivni ali individualni sistem (glej točko 115 zgoraj).

124 Znamka Der Grüne Punkt naj bi tako hkrati omogočala, da se navede, katere so embalaže, prenesene na družbo DSD, in torej oproščene obveznosti zbiranja in predelave, ki jih ima proizvajalec ali distributer, in da se potrošnika seznani s tem, kaj mora storiti z njimi, kar naj bi omogočalo zagotovitev izvedbe naloge, ki jo je družbi DSD dodelil proizvajalec ali distributer embalaž. Zato bi morale biti samo embalaže, za katere se uporabi sistem DSD, označene z znamko Der Grüne Punkt, ki ustreza temu sistemu, ker gre za embalaže, za katere tožeča stranka pogodbeno in zakonsko oprosti proizvajalca ali distributerja njegove obveznosti zbiranja in predelovanja na podlagi uredbe. Poleg tega naj bi dejstvo, da so zadevne embalaže predmet le navedbe

v zvezi s sistemom zbiranja in predelave, ki ga je treba uporabiti, omogočilo vpliv na ravnanje končnega potrošnika, ki naj ga druge navedbe, ki bi od njega zahtevale, da to embalažo odnese v drug sistem, tako ne bi zavedle.

125 Tožeča stranka na podlagi te trditve zatrjuje, da njen sistem embalažnin ni zloraba v smislu člena 82 ES, ker ta sistem plačilo, dolgovano kot protidajatev za storitve zbiranja in predelave z uporabo sistema DSD, omejuje le na embalaže, označene z logotipom Der Grüne Punkt, za katere je proizvajalec ali distributer embalaž zaprosil za oprostitev svojih obveznosti na podlagi uredbe. To naj bi na primer pomenilo, da če se je proizvajalec ali distributer embalaž odločil v Nemčiji dati na trg 100 embalaž in za zbiranje in predelavo za polovico teh embalaž pooblastiti družbo DSD, bi moral logotip Der Grüne Punkt nalepiti na 50 embalaž, da bi potrošnika seznanil, da je teh 50 embalaž namenjenih zbiranju in predelavi družbe DSD, ki jo je pooblastil za ravnanje s temi embalažami. Če bi se ta proizvajalec ali distributer odločil logotip nalepiti na 100 embalaž, ki jih je dal na trg, bi moral torej plačati embalažnino, izračunano na tej osnovi – in sicer, čeprav bi bilo v tem primeru le 50 embalaž del tega sistema – ker bi se družba DSD lahko morebiti znašla v položaju, da bi bila zavezana zbrati in predelati 100 embalaž, označenih z logotipom logo Der Grüne Punkt, za katere je bila pooblaščena na podlagi uredbe. Višina embalažnine, plačane na podlagi pogodbe o uporabi logotipa, naj bi bila tako odvisna od števila embalaž, označenih z logotipom logo Der Grüne Punkt.

126 Vendar tožeča stranka ne izpodbija dejstva, da lahko proizvajalec ali distributer embalaž kombinira uporabo sistema DSD z drugim kolektivnim ali individualnim sistemom, da bi se med drugim izognil plačilu storitev, ki naj jih dejansko ne bi zagotavljal sistem DSD (glej točko 46 zgoraj). Vendar v tem primeru tožeča stranka zatrjuje, da bi moral ta proizvajalec ali distributer sam – preden bi proizvod dobavil končnemu potrošniku – ločiti embalaže, za katere uporablja sistem DSD, od embalaž, za katere uporablja drug sistem. Če ponovno navedemo zgornji primer, bi to pomenilo, da bi moral proizvajalec ali distributer za drugo polovico od 100 embalaž, ki so

dane na trg, jasno navesti, da je ta embalaža del drugega kolektivnega sistema in ne sistema DSD, z označbo na embalaži ali kakršnimkoli drugim ustreznim sredstvom ali s tem, da bi v primeru uporabe individualnega sistema zagotovil, da distributer končnega potrošnika obvesti o možnosti vračanja embalaže na prodajnih mestih. Tožeča stranka v vsakem primeru meni, da naj logotip Der Grüne Punkt ne bi mogel biti nalepljen na 50 embalaž, za katere ta proizvajalec ne uporablja sistema DSD.

127 Če bi sledili trditvam tožeče stranke, bi bil logotip Der Grüne Punkt ekskluzivna znamka in ga naj ne bi bilo mogoče uporabljati hkrati z drugo označbo, ki bi lahko označevala konkurenčni sistem sistemu DSD. Embalaže, označene z logotipom Der Grüne Punkt, naj bi spadale izključno v njen sistemu in naj jih v drugem sistemu ne bi bilo mogoče upoštevati.

128 Tožeča stranka, da bi podprla to trditev in prerekala izpodbijano odločbo, navaja tako vrsto konkurence (glej točko 93), ki bi lahko obstajala na podlagi ekskluzivnega označevanja embalaž ob upoštevanju uporabljenega sistema (glej točko 95), kot uredbo (glej točke od 98 do 100), pravo o blagovnih znamkah (glej točke od 103 do 113) in posebne potrebe delovanja sistema DSD (glej točki 115 in 116), ki naj bi v primeru uporabe sistema DSD zahtevale ekskluzivno označevanje.

iii) Podrobna pravila delovanja mešanih sistemov

129 Preizkus trditve tožeče stranke Sodišče prve stopnje zavezuje, naj preveri predpostavke, na katerih temelji. Med drugim je treba ugotoviti, ali proizvajalec ali

distributer embalaž na družbo DSD prenese določeno količino embalaž, ki jih namerava označiti z logotipom Der Grüne Punkt, in ali lahko, kot izpodbija tožeča stranka, embalaže, za katere je pooblaščena družba DSD, hkrati spadajo sistem DSD in v drug sistem zbiranja in predelave.

130 Stranke so bile med obravnavo zaslišane v zvezi s podrobnimi pravili delovanja mešanega sistema, da bi Sodišče prve stopnje lahko ugotovilo, kakšna je bila vloga embalaže kot take in bolj podrobno embalaže, označene z logotipom Der Grüne Punkt, pri izvajanju obveznosti zbiranja in predelave, ki jih določa uredba. Te protislovne navedbe so Sodišču prve stopnje omogočile, da je ugotovilo naslednje.

131 Prvič, treba je poudariti, da so stopnje predelave, določene v prilogi I k členu 6 uredbe o embalažah, izračunane kot odstotek od celotne količine materiala, danega na trg, ki je bil dejansko zbran in predelan, in ne na podlagi števila in vrste zadevnih embalaž, ne glede na to, ali so označene z logotipom, ki označuje kolektivni sistem. Točka 1(1) priloge I k členu 6 uredbe tako določa, da morajo proizvajalci in distributerji embalaž izpolniti zahteve v zvezi s predelavo embalaž, ki so jih dali na trg, in da enako velja za upravljavce kolektivnih sistemov v zvezi z embalažami, glede katerih proizvajalci ali distributerji sodelujejo v teh sistemih. V zvezi s tem je v točki 1(2) priloge I k členu 6 uredbe določeno, da so količine zadevnih embalaž določene kot „odstotek od celotne količine“ ne glede na to, ali gre za embalaže, ki jih da na trg proizvajalec ali distributer, ali za embalaže, glede katerih proizvajalec ali distributer sodeluje v kolektivnem sistemu. Poleg tega za individualne in kolektivne sisteme od 1. januarja 2000 veljajo enake stopnje predelave na material (uvodna izjava 19 izpodbijane odločbe).

132 Drugič, iz zgoraj navedenega izhaja, da se delitev količin embalaž med različnimi sistemi, za katero se odloči proizvajalec ali distributer embalaž, ne nanaša na količine

vnaprej določene embalaže, ampak na celotno količino materiala, ki ustreza tej embalaži. V praksi to pomeni, da kadar se proizvajalec embalaž odloči, da bo družbo DSD pooblastil za zbiranje in predelavo polovice plastičnih embalaž, ki jih daje na trg v Nemčiji, je družba DSD pooblaščena za zbiranje in predelavo količine materiala, ki ustreza polovici teh embalaž. Družba DSD mora, da bi dosegla stopnjo predelave, določene v uredbi, nemškim organom dokazati, da je predelala 60 % celotne količine plastike, za katero jo je pooblastil ta proizvajalec (60% je stopnja predelave, ki velja za plastiko). Tudi če proizvajalec lahko dokaže, da je svojo obveznost zbiranja in predelave za polovico količine plastike, ki jo da na trg, naprtil družbi DSD, bo moral prav tako dokazati, da je zbral in predelal količino preostalega materiala, ki ustreza drugi polovici, s tem da je uporabil individualni ali drug kolektivni sistem.

133 Tretjič, ko so dosežene stopnje predelave, določene v uredbi, in se delitev embalaž med sistemi izvede na podlagi celotne količine zadevnega materiala in ne na podlagi embalaže kot take, ne glede na to, ali je označena z logotipom Der Grüne Punkt, ta logotip nima vloge in pomena, ki ji ga pripisuje tožeča stranka. Proizvajalec ali distributer embalaž, ki odloči, da bo družbo DSD pooblastil za zbiranje in predelavo dela embalaž, ki jih daje na trg v Nemčiji, in da bo zbiranje in predelavo drugega dela teh embalaž zagotovil sam z uporabo individualnega sistema, ali s tem, da bo zanju pooblastil drug kolektivni sistem, mora tako v nasprotju s tem, kar zatrjuje tožeča stranka, le razdeliti količine materiala v različne zadevne sisteme, ne da bi se obremenjeval s tem, kako bo dejansko ravnal končni potrošnik.

134 Če ponovno navedemo dejanski primer verige restavracij s hitro hrano, naveden med obravnavo, to pomeni, da ko končni potrošnik kupi sendvič, ki se prodaja v embalaži, katere namen je zadržati toploto, lahko ta potrošnik sam odloči, ali bo proizvod zaužil na mestu in odložil embalažo v zabojnik za odpadke, ki ga je zagotovila veriga

restavracij s hitro hrano v okviru svojega individualnega sistema, ali pa bo ta proizvod odnesel domov in pozneje odložil embalažo v zbirne infrastrukture sistema DSD, ki so v bližini njegovega bivališča. Te embalaže je torej mogoče odložiti v oba sistema zbiranja in predelave, ki ju omogoča veriga restavracij s hitro hrano, da bi izpolnila obveznosti, določene v uredbi.

135 V nasprotju s tem, kar zatrjuje tožeča stranka (glej točko 112), dejstvo, da bo zadevna embalaža morebiti označena z logotipom Der Grüne Punkt čeprav se jo lahko zbere in predela z uporabo drugega sistema, ne vpliva negativno na pravilno delovanje sistema DSD, saj je v pogodbenem razmerju med tožečo stranko in proizvajalcem ali distributerjem embalaž pomembno, da se zagotovi, da bodo količine materiala, ki ga je treba predelati, ki je dan na trg, dejansko zbrane in predelane, da bi se dosegla stopnja, ki jo določa uredba. Kot je bilo navedeno zgoraj, dejstvo, da družba DSD doseže te stopnje, ni povezano s tem, ali so zadevne embalaže označene z logotipom Der Grüne Punkt.

136 Tudi v primeru, da veriga restavracij s hitro hrano v določenem letu da na trg 100 ton plastike in ve, da bo ob upoštevanju rezultatov prejšnjega leta 50 od teh 100 ton končalo v njenem lastnem individualnem sistemu, mora uporabiti kolektivni sistem, da dokaže, da bo 50 preostalih ton plastike, dane na trg, zbrala in predelala v skladu z obveznostmi iz uredbe. Če stranke te verige restavracij s hitro hrano ravnajo v skladu s to delitvijo količin, in sicer če se 50 ton plastike zbere in predela z uporabo individualnega sistema, preostalih 50 ton plastike pa se zbere in predela z uporabo kolektivnega sistema, bodo zadevne stopnje predelave različnih sistemov dosežene.

137 Vendar če stranke te verige ne bodo ravnale v skladu s predvideno delitvijo količin, bodo, da se bo upoštevalo to dejstvo, izvedeni korekcijski mehanizmi. Na primer, če

bi v individualnem sistemu končalo le 10 ton plastike, bi morala veriga restavracij s hitro hrano torej odkupiti 40 ton manjkajoče plastike od sistemov, ki bi morali zbrati in predelati presežek, torej 40 ton dodatne plastike. Enako bi lahko veriga restavracij s hitro hrano, če bi v individualnem sistemu končalo 90 ton plastike, od zadevnega kolektivnega sistema zahtevala, da zmanjša njeno embalažnino, če bo ta veriga dokazala, da je zbrala in predelala 40 od 50 ton, za katere je bila pooblaščena. Te možnosti izravnave omogočajo, da se zagotovi, da vsak sistem izpolni obveznosti, določene v uredbi, pri čemer je plačan za dejansko opravljeno storitev.

138 Te izravnave količine materiala, dodeljene na podlagi pogodbe glede na dejanske rezultate zbiranja in predelave, so mogoče tudi v primeru, ko se proizvajalec ali distributer odloči, da bo uporabil dva ali več kolektivnih sistemov, kot sta sistema DSD in Landbell. Posredno je treba tudi poudariti, da so bile te možnosti izravnave dejansko uresničene na podlagi kompenzacijskega sporazuma, navedenega med obravnavo, ki upravljavcem različnih sistemov omogoča delitev količin materiala, ki so jih predelala podjetja, ki zbirajo embalaže, s katerimi sodelujejo, ob upoštevanju količin materiala, za katerega so odgovorni na podlagi pogodb, sklenjenih s proizvajalci in distributerji embalaž.

139 Iz zgoraj navedenega zato izhaja, da proizvajalec ali distributer embalaž na družbo DSD ne prenese določene količine embalaž, ki jih namerava označiti z logotipom Der Grüne Punkt, ampak količino materiala, ki ga bo ta proizvajalec ali distributer dal na trg v Nemčiji in za zbiranje in predelavo katerega namerava pooblastiti družbo DSD. Torej je mogoče, da proizvajalec ali distributer embalaž, zato da bi dosegel stopnje predelave, določene v uredbi, uporabi mešane sisteme.

iv) Očitki tožeče stranke v zvezi z analizo, navedeno v izpodbijani odločbi

140 Ta navedba uporabnih podrobnih pravil v zvezi z delovanjem mešanih sistemov omogoča presojo obsega očitkov tožeče stranke v zvezi z analizo, navedeno v izpodbijani odločbi.

141 Uvodoma je treba opozoriti, da so same določbe pogodbe o uporabi logotipa v zvezi z embalažnino v izpodbijani odločbi opredeljene kot zloraba (in sicer v členih 4(1) in 5(1) pogodbe). V izpodbijani odločbi torej ni očitano, da člen 3(1) pogodbe določa, da mora proizvajalec ali distributer, ki želi uporabiti sistem DSD, nalepiti logotip Der Grüne Punkt na vsako embalažo, ki je priglašena in namenjena domači porabi. Nasprotno Komisija šteje ravnanje družbe DSD, in sicer to, da zahteva plačilo embalažnine za celotno embalažo, ki se da na trg v Nemčiji z navedenim logotipom, čeprav je dokazano, da so bile nekatere od teh embalaž zbrane in predelane z uporabo drugega kolektivnega ali individualnega sistema, za zlorabo.

– Neobstoj potrebe, da se v primeru uporabe mešanega sistema logotip Der Grüne Punkt nalepi na vse embalaže, ker je mogoče selektivno označevanje glede na to, kateri sistem se uporabi

142 Prvič, v zvezi s trditvijo tožeče stranke, v skladu s katero naj ne bi bilo potrebno, da je v primeru uporabe mešanega sistema na embalaži logotip Der Grüne Punkt

ob upoštevanju možnosti, da se znamka Der Grüne Punkt nalepi na embalaže glede na sistem, ki se uporabi, iz zgoraj navedenega izhaja, da nobena določba uredbe ne nalaga selektivnega označevanja embalaž.

143 Poleg tega, kot je navedeno v izpodbijani odločbi (uvodne izjave od 103 do 107 izpodbijane odločbe), naj bi selektivno označevanje embalaž glede na sistem, ki se uporabi, povzročilo veliko povečanje stroškov proizvajalcev in distributerjev, ki bi v Evropi želeli dati na trg enotno embalažo ali uporabiti mešane sisteme, zaradi potrebe, da se poseže v fazi sistemov embalaž in da se nadzoruje njihovo trženje do faze dostave končnemu potrošniku. Poleg tega bi lahko bilo to prizadevanje ob upoštevanju dejstva, da je končni potrošnik in ne proizvajalec ali distributer tisti, ki odloči o mestu zbiranja in predelave embalaže, neuspešno. V vsakem primeru tožeča stranka v svoji trditvi ne izpodbija, da je posledica selektivnega označevanja, da se proizvajalce in distributerje embalaž odvrača od uporabe drugih sistemov od sistema DSD, kar pomeni prav eno od posledic ravnanja družbe DSD, ki je v izpodbijani odločbi opredeljena kot zloraba (uvodni izjavi 114 in 115 izpodbijane odločbe).

144 Poleg tega je treba poudariti, da primeri selektivnega označevanja, ki jih navaja tožeča stranka, ne spadajo na področje izpodbijane odločbe, ker se nanašajo na sektorje, v katerih je del zadevnih embalaž, in sicer del, ki je namenjen poklicnim strankam, zunaj področja delovanja tožeče stranke, ki poskrbi za embalažo, namenjeno končnemu potrošniku.

145 Treba je torej ugotoviti, da selektivno označevanje, za katero se zavzema tožeča stranka, v uredbi ni določeno in ne omogoča odprave zlorabe, opredeljene v izpodbijani odločbi.

– Trditve v zvezi z neobstojem izključevanja konkurence

146 Drugič, v zvezi s trditvijo tožeče stranke, da sporno ravnanje družbe DSD ne izključuje konkurence, ker so se količine embalaže, dodeljene v individualne sisteme, med letoma 1997 in 2000 povečale na 60 %, in ker so nekatere stranke družbe DSD prešle z njenega sistema na drug sistem (glej točko 95 zgoraj), je treba poudariti, da v teh podatkih ni upoštevan primer mešanih sistemov, ki delno uporabljajo sistem DSD in delno drug kolektivni ali individualni sistem.

147 Poleg tega se ne zdi, da bi bilo povečanje količin embalaž, razporejenih v individualne sisteme, ki ga navaja tožeča stranka, ob upoštevanju podatkov, ki jih je v repliki posredovala Komisija, odločilno, ker so individualni sistemi leta 1997 prevzeli zelo majhno količino embalaž in ker so individualni sistemi leta 2000 zbrali le 333.000 ton, kar je le 6 % od 5,5 milijonov ton, ki jih je v tem letu zbral sistem DSD.

148 V vsakem primeru ti podatki ne morejo zadostovati za to, da bi postavili pod vprašaj presojo Komisije v izpodbijani odločbi v zvezi z zlorabnim, glede na člen 82 ES, značajem ravnanja družbe DSD, in sicer da zahteva plačilo embalažnine za celotno količino embalaž, danih na trg z logotipom Der Grüne Punkt v Nemčiji, čeprav so bila predložena dokazila, da so bile nekatere od teh embalaž zbrane in predelane z uporabo drugega kolektivnega ali individualnega sistema.

149 Trditev v zvezi z razvojem individualnih sistemov in prehodom nekaterih strank iz sistema DSD v drug kolektivni sistem je treba torej zavrniti.

– Potreba, da se zagotovijo cilji iz uredbe

150 Tretjič, v zvezi s potrebo, da se zagotovijo cilji iz uredbe, s tem da bi se tožeči stranki omogočilo, da določi, da so izključno embalaže, za katere je pooblaščen sistem DSD, označene z logotipom Der Grüne Punkt (glej točke od 98 do 101 zgoraj), iz povzetka uporabnih podrobnih pravil v zvezi z delovanjem mešanih sistemov izhaja, da v primeru uporabe mešanih sistemov ta ekskluzivnost v uredbi ni določena. Poleg tega je na podlagi preizkusa teh uporabnih podrobnih pravil mogoče ugotoviti, da logotip nima učinkov, ki mu jih pripisuje tožeča stranka, ker se stopnje predelave, ki morajo biti dosežene, da bi bile izpolnjene obveznosti zbiranja in predelave, določene v uredbi, izračunajo glede na zbrani material in ne glede na znamko, nalepljeno na embalaže.

151 Tožeča stranka se tako v zvezi z opredelitvijo vloge končnega potrošnika strinja, da ni mogoče z gotovostjo vnaprej opredeliti, ali bo določena embalaža dejansko odstranjena s sistemom DSD. Poleg tega tožeča stranka ne more utemeljeno izpodbijati, da so na vprašanje Komisije, ki je želela izvedeti, ali je res, da „v skladu z uredbo o embalažah potrošnik sam odloči, ali bo pustil embalažo v trgovini, ali jo bo tja prinesel ali pa jo bo odnesel v odlagališče v bližini bivališča“ nemški organi odgovorili, da „uredba ne zajema izrecnih navedb, ki bi končnega potrošnika zavezovale k vračanju“ in da „je torej domneva v vprašanju Komisije pravilna“ (glej stališča nemških organov, odgovor na vprašanje 1.b.aa; ponovno naveden v izpodbijani odločbi, točka 20, opomba št. 8). V zvezi s tem lahko tožeča stranka zatrjuje le, da se pojem „odstranjevanje v bližini bivališča“ nanaša na odstranjevanje z uporabo javnega sistema odstranjevanja odpadkov in ne kolektivnega sistema, ker iz besedila prvega vprašanja Komisije, ki se nanaša na načine izpolnjevanja stopnje predelave, določene v uredbi, in iz vsebine stališč nemških organov v odgovor na vprašanje 1.a, ki določa, da se zbiranje v bližini

končnega potrošnika izvaja z uporabo kolektivnega sistema, jasno izhaja, da se ta pojem nanaša na kolektivni sistem v smislu člena 6(3) uredbe.

152 Zato nobena od trditev, ki jih je predstavila tožeča stranka, ne omogoča, da bi postavili pod vprašaj izpodbijano odločbo, ker je v njej navedeno, da lahko v skladu z uredbo končni potrošnik v primeru mešanega sistema sam odloča, v kateri sistem bo vrnil embalažo (uvodne izjave 138, 141 in 145 izpodbijane odločbe).

153 Poleg tega iz izpodbijane odločbe (uvodni izjavi 141 in 145 izpodbijane odločbe) glede možnosti, da se potrošnika seznani, da se lahko embalaža zbere in predela z uporabo več sistemov, jasno izhaja, da različne vrste oglaševanja, določene v uredbi – in sicer označevanje ali druga ustrezna sredstva za kolektivne sisteme (točka 4(2) priloge I k členu 6 uredbe) in navedba o možnosti vračanja embalaže na prodajnih mestih za individualne sisteme (člen 6(1), tretji stavek, uredbe) –, omogočajo, da se končnega potrošnika seznani z več predlaganimi možnostmi vračanja zadevne embalaže, ne da bi potrdili trditev tožeče stranke, da naj bi nalepljanje logotipa Der Grüne Punkt na embalažo oviralo zbiranje in predelavo z uporabo sistema, ki ni sistem DSD.

154 V zvezi s tem je treba poudariti, da v uredbi ni podrobno določeno, da embalaže, zbrane z uporabo konkurenčnega ali individualnega sistema, ne smejo biti označene z logotipom Der Grüne Punkt, če sicer izpolnjujejo pogoje, določene v uredbi, za opredelitev sistema, ki se uporablja skupaj s sistemom DSD. Te navedbe so lahko dodatne in za isto embalažo se lahko tako hkrati uporablja več sistemov. Ob upoštevanju tega Komisija pravilno razlaga vsebino obveznosti preglednosti, ki so jo v svojih stališčih opredelili nemški organi, ki menijo, da je treba potrošnikom in organom

jasno opredeliti, za katere embalaže velja obveznost zbiranja na prodajnih mestih ali v njihovih neposrednih bližinah in za katere ta obveznost ne velja (glej stališča nemških organov, odgovor na vprašanje 2.a, zadnji stavek; uvodne izjave 20, 141 in 142 izpodbijane odločbe).

155 Trditve v zvezi s potrebo, da se zagotovijo cilji iz uredbe, je treba torej zavrniti.

– Utemeljitev v zvezi s pravom o blagovnih znamkah

156 Četrtič, glede trditve tožeče stranke v zvezi s pravom o blagovnih znamkah (glej točke od 103 do 113 zgoraj) je treba poudariti, da dejstvo, da je v primeru hkratne uporabe dveh kolektivnih sistemov ista embalaža označena z logotipom Der Grüne Punkt in navedbo „ustrezno sredstvo“, ki označuje drug kolektivni sistem v smislu člena 4(2) priloge I k členu 6 uredbe, in da je v primeru hkratne uporabe sistema DSD in individualnega sistema ista embalaža označena z logotipom Der Grüne Punkt in navedbo možnosti vračanja v trgovini, ne posega v bistveno funkcijo znamke DSD (glej v tem smislu sodb Sodišča z dne 5. oktobra 1988 v zadevi Volvo, 238/87, Recueil, str. 6211, točka 9, in zgoraj navedeno sodbo Magill, točki 49 in 50, ter sodbo Sodišča prve stopnje z dne 16. decembra 1999 v zadevi Micro Leader proti Komisiji, T-198/98, Recueil, str. II-3989, točka 56). Kot je navedeno v izpodbijani odločbi, iz sodbe v zadevi Kammergericht Berlin z dne 14. junija 1994 izhaja, da ta znamka „navaja le, da je mogoče proizvod, ki ga označuje, odstraniti z uporabo sistema DSD“, ne da bi podala navedbe o kakovosti predlagane storitve (uvodna izjava 145 izpodbijane odločbe). Poleg tega lahko potrošnik v primeru razporeditve dela odpadkov konkurentu družbe DSD sam odloča, ali bo embalažo predelal z uporabo sistema DSD ali konkurenčnega sistema.

157 Čeprav je funkcija logotipa Der Grüne Punkt opredeliti možnosti odstranjevanja zadevne embalaže z uporabo sistema DSD in je mogoče ta logotip nalepiti hkrati z drugimi znaki ali ustreznimi mehanizmi, ki omogočajo opredelitev druge možnosti odstranjevanja z uporabo individualnega ali konkurenčnega kolektivnega sistema, ni mogoče zatrjevati, da izpodbijana odločba nesorazmerno posega v pravo o blagovnih znamkah ali v vsakem primeru pomeni kršitev, ki ni utemeljena na podlagi potrebe, da se prepreči zloraba prevladujočega položaja v smislu člena 82 ES.

158 V zvezi s tem grajanja tožeče stranke glede navajanja, v izpodbijani odločbi, sodbe Kammergericht Berlin (glej točko 109 zgoraj) ni mogoče upoštevati. To grajanje je omejeno na navajanje posebnih okoliščin, v katerih je bila sprejeta sodba, v kateri je Kammergericht Berlin zavrnilo trditev, da bi bile lahko z logotipom Der Grüne Punkt podane navedbe o kakovosti storitev odstranjevanja odpadkov, ne da bi se preučil sklep Komisije, in sicer, da je lahko ista embalaža označena z več navedbami, ki potrošnika seznanjajo o tem, kaj mora storiti v zvezi z različnimi možnimi storitvami zbiranja in predelave te embalaže. Iz zgoraj navedenega primera verige restavracij s hitro hrano je tako razviden dejanski pomen znamke Der Grüne Punkt, ker je nalepljena na embalažo, ki se zbira in predeluje tudi z uporabo drugega sistema.

159 V zvezi s trditvami o anketah, ki jih je predložila tožeča stranka (glej točko 110 zgoraj), je treba poudariti, da rezultati te ankete ne postavljajo pod vprašaj utemeljevanja, navedenega v izpodbijani odločbi. Logično je namreč, da je za potrošnike logotip Der Grüne Punkt, nalepljen na embalažo, pokazatelj, da je mogoče embalažo odložiti v zbirne infrastrukture, ki so v bližini njihovega bivališča. Vendar to ne razkriva ravnanj teh potrošnikov, ko se srečajo z embalažo, na katero je nalepljenih več logotipov, ki označujejo kolektivne sisteme. Komisija in intervenienti v zvezi s tem navajajo, kar je bilo potrjeno na obravnavi, da so zbirne infrastrukture, ki jih

uporabljajo ti sistemi, na splošno iste, in da potrošnik embalaže večinoma odlaga v te infrastrukture glede na material, ki se uporablja, in ne glede na logotip, ki je na embalaži. Tudi v zvezi s primerom mešanega sistema, ko se kombinira uporaba sistema DSD in individualnega sistema, naj trditve, da naj 48,8 % potrošnikov ne bi razumelo protislovnih navedb, ki napotujejo na ta dva sistema, ne bi bilo mogoče upoštevati, ker je s slednjimi navedeno le, da v primeru mešanega sistema potrošnik sam odloča in ker torej, kot je razvidno iz zgoraj preučenega primera verige restavracij s hitro hrano, ne morejo voditi do protislovij.

160 Poleg tega je treba poudariti, da trditev o zavajanju ciljne javnosti z znamko ni mogoče sprejeti (glej točko 111 zgoraj), ker se pogodba o uporabi logotipa nanaša le na uporabnike logotipa, in sicer proizvajalce in distributerje embalaž, ki uporabljajo sistem DSD, in ne na potrošnike.

161 Opozoriti je treba tudi, da bi bila posledica sprejetja ekskluzivnosti, ki jo zatrjuje tožeča stranka, le oviranje proizvajalcev in distributerjev embalaž pri uporabi mešanega sistema in utemeljitev možnosti, da bi tožeča stranka prejela plačilo za storitev, za katero pa so zadevne stranke dokazale, da dejansko ni bila opravljena, ampak je bil zanjo pooblaščen drug kolektivni ali individualni sistem v skladu s podrobnimi pravili, ki so določena v členu 1 izpodbijane odločbe.

162 Trditve v zvezi s pravom o blagovnih znamkah je treba torej zavrniti, ker posebna funkcija znamke Der Grüne Punkt v primeru mešanega sistema ni okrnjena.

– Pravilno delovanje sistema DSD

163 Nazadnje v zvezi s trditvami, da je treba spoštovati pravilno delovanje sistema DSD (glej točki 115 in 116 zgoraj), iz zgoraj navedenega izhaja, da v primeru mešanih sistemov pravilno delovanje tega sistema ni postavljeno pod vprašaj. Individualne potrebe delovanja sistema DSD v nobenem primeru ne upravičujejo ravnanja tožeče stranke, opredeljenega v sodbi BäKo Bundesgerichtshofa, in sodbi Hetzel Oberlandesgericht Düsseldorf, ki ju navaja Komisija (glej točki 116 in 118 zgoraj), in z različnimi pritožbami, vloženimi pri Komisiji (uvodni izjavi 3 in 6 izpodbijane odločbe), ter uvodno trditvijo družbe DSD v tožbi (glej točko 115 zgoraj), in sicer da zahteva plačilo embalažnine za celotno količino embalaž, danih na trg z logotipom Der Grüne Punkt v Nemčiji, čeprav so bila predložena dokazila, da so bile nekatere od teh embalaž zbrane in predelane z uporabo drugega kolektivnega ali individualnega sistema.

v) Sklep

164 Iz zgoraj navedenega izhaja, da v skladu s tem, kar je navedeno v izpodbijani odločbi, niti uredba o embalažah niti pravo o blagovnih znamkah niti posebne potrebe delovanja sistema DSD tožeči stranki ne dovoljujejo, da od podjetij, ki uporabljajo njen sistem, zahteva plačilo embalažnine za celotno količino embalaž, ki so dane na trg z logotipom Der Grüne Punkt v Nemčiji, če ta podjetja dokažejo, da za del ali celoto teh embalaž niso uporabila sistema DSD.

165 Prvi tožbeni razlog je treba zato zavrniti.

2. *Drugi tožbeni razlog: kršitev člena 3 Uredbe št. 17 in kršitev načela sorazmernosti*

166 Tožeča stranka navaja, da lahko Komisija na podlagi člena 3 Uredbe št. 17 z odločbo od podjetij zahteva, naj odpravijo ugotovljeno kršitev. Odločba, katere namen je odprava kršitve, mora biti v skladu z načelom sorazmernosti, in lahko zato zahteva le tisto, kar je primerno in potrebno za odpravo kršitve in zagotovitev skladnosti s pravili, ki so bila kršena (sodbi Sodišča prve stopnje z dne 10. julija 1991 v zadevi ITP proti Komisiji, T-76/89, Recueil, str. II-575, točka 80, in z dne 8. junija 1995 v zadevi Langnese-Iglo proti Komisiji, T-7/93, Recueil, str. II-1533, točka 209). Vendar pa naj v obravnavani zadevi ukrepi, določeni na podlagi členov 3, 4 in 5 izpodbijane odločbe, ne bi izpolnjevali teh zahtev.

a) Selektivno označevanje

167 Tožeča stranka v bistvu zatrjuje, da je selektivno označevanje embalaž glede na sistem, ki se uporabi, bolj primerno kot obveznost, ki je določena v izpodbijani odločbi.

168 Tožeča stranka poudarja, da Komisija v izpodbijani odločbi navaja, da enotno selektivno označevanje embalaže (z ali brez znamke Der Grüne Punkt) za stranke DSD „v nezanemarljivem številu primerov z ekonomskega vidika ne bi bilo uspešno“ (uvodna izjava 103 izpodbijane odločbe). V primerih, ko selektivno označevanje z ekonomskega vidika ne bi bilo uspešno, naj torej ne bi smela biti naložena nobena prisilna licenca. V takih primerih naj bi bila sama zloraba prevladujočega položaja izključena, ukrepi iz členov 3 in 4(1) izpodbijane odločbe pa naj bi bili nesorazmerni.

169 Komisija poudarja, da se izpodbijana odločba nanaša na primere, ko so embalaže enake, in da navaja razloge, zaradi katerih naj od proizvajalcev in distributerjev embalaž ne bi bilo realno zahtevati, naj ločijo embalaže glede na sistem zbiranja in predelave, ki so ga uporabili.

170 Sodišče opozarja, da je v fazi opredelitve zlorabe dominantnega položaja v izpodbijani odločbi preizkušeno utemeljevanje družbe DSD, da bi morali proizvajalci in distributerji embalaž, ki uporabljajo njen sistem, biti v položaju, da se odrečejo nalepljanju logotipa Der Grüne Punkt na embalažo, za katero se ni uporabil sistem DSD. V skladu z izpodbijano odločbo selektivno označevanje embalaže glede na sistem, ki se uporabi, ni primerna rešitev, ki bi proizvajalcem in distributerjem embalaže omogočala uporabo individualnega sistema ali drugega kolektivnega sistema skupaj s sistemom DSD. Komisija namreč meni, da bi to povzročilo veliko povečanje stroškov proizvodnje in distribucije (uvodni izjavi 104 in 105 izpodbijane odločbe), da je težko oziroma nemogoče nadzorovati dejansko pot embalaže do končne točke trženja (uvodna izjava 106 izpodbijane odločbe) in da potrošnik odloči o mestu, kamor bo v primeru uporabe individualnega ali kolektivnega sistema vrnil embalažo (uvodna izjava 107 izpodbijane odločbe).

171 V zvezi s tem je treba razumeti izvleček iz izpodbijane odločbe, ki ga navaja tožeča stranka, da odpoved nalepljanja logotipa Der Grüne Punkt na embalaže, za katere se ne uporablja sistem DSD, „v več primerih z ekonomskega vidika ne bi bilo uspešna“ (uvodna izjava 103 izpodbijane odločbe).

172 Zato iz te presoje ni mogoče sklepati, da so ukrepi, določeni v členih od 3 do 5 izpodbijane odločbe, nesorazmerni. Ti ukrepi so dejansko omejeni na to, da se od družbe DSD zahteva, naj ne zaračunava embalažnine za celotno količino embalaže, označene z logotipom Der Grüne Punkt, če je dokazano, da je bil del teh embalaž zbran in

predelan z uporabo drugega sistema. Vendar pa, kot izhaja iz preučitve podrobnih pravil delovanja mešanih sistemov, opravljene v okviru prvega tožbenega razloga (glej točke od 131 do 138 zgoraj), konkurenca med sistemoma temelji na podlagi kakovosti materiala, ki ga je treba zbrati, in ne na vnaprej določenih količinah embalaž, ki spadajo izključno – med drugim z uporabo selektivnega označevanja – v en ali drug sistem, ki se uporabi. Poleg tega zadevni ukrepi ne posegajo nesorazmerno v interese družbe DSD, ker ta še vedno prejema plačilo za storitve, ki jih zagotavlja, in sicer zbiranje in predelavo količin materiala, za katere so jo proizvajalci in distributerji, ki so pristopili v njen sistem, pooblastili.

173 Zato posledica dejstva, da je teoretično mogoče selektivno nalepiti logotip na embalaže, ne more biti razveljavitev zgoraj navedenih ukrepov, ker je ta rešitev dražja in bi jo proizvajalci in distributerji embalaž težje izvedli kot ukrepe, določene v členih od 3 do 5 izpodbijane odločbe, katerih namen je le omejitev plačila storitev, ki jih zagotavlja družba DSD, na storitve, ki so bile dejansko opravljene z uporabo njenega sistema.

174 Poleg tega bi za Komisijo sprejetje načela selektivnega označevanja pomenilo, da družbi DSD še naprej dovoljuje zlorabo prevladujočega položaja, ker bi lahko stroški, povezani s to rešitvijo, in težave z njenim izvajanjem v praksi stranke družbe DSD odvračali od uporabe drugega sistema, ki ni sistem DSD, za zbiranje in predelavo dela (primera št. 1 in 2) ali celote (primer št. 3) njihovih embalaž v Nemčiji.

175 Prvi očitek je treba zato zavrniti.

b) Uvedba prisilne licence brez časovnih omejitev

176 Tožeča stranka poudarja, da sta člena 3 in 4(1) izpodbijane odločbe nesorazmerna, ker jo zavezujeta, naj tretjim strankam izda licenco za uporabo znamke Der Grüne Punkt brez časovnih omejitev, in to čeprav ne sodelujejo v sistemu DSD, medtem ko naj bi se sama obrazložitev v zvezi s tem nanašala na dejstvo, da naj bi bil vstop na trg otežen zaradi spornih pogodbenih določb (glej uvodno izjavo 115 izpodbijane odločbe). Prisilna licenca naj bi bila torej uvedena le za obdobje, ko konkurenti vstopajo na trg.

177 Komisija poudarja, da bi bili potencialni konkurenti tožeče stranke znova izključeni iz trga, če bi bile njihove stranke zavezane plačati embalažnino družbi DSD za količine, izvzete iz sistema DSD.

178 Sodišče prve stopnje v okviru presoje izpodbijane odločbe v zvezi s členom 82 ES opozarja, da se v izpodbijani odločbi zatrjuje, da je ravnanje družbe DSD, in sicer da zahteva plačilo embalažnine za celotno embalažo, ki se da na trg v Nemčiji z logotipom Der Grüne Punkt, zloraba prevladujočega položaja in ovira za vstop (uvodne izjave od 110 do 135 in člen 1 izpodbijane odločbe). V skladu z odločbo embalažnine ni mogoče zahtevati, če proizvajalci in distributerji embalaž, ki uporabljajo sistem DSD le za del embalaž, ki so dane na trg v Nemčiji, dokažejo, da izpolnjujejo obveznosti zbiranja in predelave, določene v uredbi, z uporabo konkurenčnih kolektivnih ali posamičnih sistemov (primera št. 1 in 2). Embalažnine prav tako ni mogoče zahtevati, ko proizvajalci in distributerji embalaž, ki v Nemčiji niso uporabili sistema DSD, ampak so dali v tej državi na trg standardizirane embalaže, ki jih dajejo na trg tudi v drugi državi članici, glede katerih sodelujejo v sistemu zbiranja, v katerem se

uporablja logotip Der Grüne Punkt, dokažejo, da izpolnjujejo obveznosti, določene v uredbi, s tem da uporabljajo konkurenčne kolektivne ali individualne sisteme (primer št. 3).

179 Komisija, da bi odpravila to kršitev člena 82 ES, družbi DSD nalaga, naj spoštuje obveznosti, opredeljene v členih 3 in 4(1) izpodbijane odločbe.

180 Te obveznosti naj se torej ne bi nanašale na tretje osebe, ampak na proizvajalce ali distributerje embalaž, ki so bodisi sopogodbeniki družbe DSD na podlagi pogodbe o uporabi logotipa (primer iz člena 3, ki se nanaša na primera št. 1 in 2) bodisi naslovniki licence za uporabo znamke Der Grüne Punkt v drugi državi članici na podlagi sistema zbiranja in predelave, v katerem se uporablja logotip, ki ustreza tej znamki (primer iz člena 4(1), ki se nanaša na primer št. 3).

181 Cilj teh obveznosti tudi ni, da se družbi DSD naloži, naj izda licenco za uporabo znamke Der Grüne Punkt brez časovnih omejitev, ampak le, da se od nje zahteva, da ne bo obračunala embalažnine za celotno količino embalaž, označenih z logotipom Der Grüne Punkt, če se dokaže, da je bila celota ali del teh embalaž zbran in predelan z uporabo drugega sistema.

182 Zato tožeča stranka, dokler lahko uporabniki logotipa Der Grüne Punkt dokažejo, da se bile količine embalaž, za katere ne uporabljajo sistema DSD, dejansko zbrane in predelane z uporabo drugih kolektivnih ali individualnih sistemov, ki so jih uporabili, ne more zatrjevati, da naj bi bilo nesorazmerno, da se od nje zahteva, da ne prejema plačila za storitev, ki je ne zagotavlja.

183 Drugi očitek je treba torej zavrniti.

c) Obveznost vnaprej opraviti storitev

184 Tožeča stranka poudarja, da iz členov 3, prvi stavek, 4(1) ter 5(2) in (3) izpodbijane odločbe izhaja, da lahko uporabniki logotipa sami zavrnejo plačilo embalažnine za uporabo znamke Der Grüne Punkt, s tem da potrdijo, da za del svojih embalaž nimajo več namena uporabljati sistema DSD in da bodo obveznosti na podlagi uredbe izpolnjevali z individualnim odstranjevanjem. Člen 5(3) in (7) izpodbijane odločbe tožeči stranki prepoveduje, da zahteva predložitev potrdila strokovnjaka pred datumom, ki je določen v uredbi (1. maja naslednjega leta), ali da zahteva drugo dokazilo. Ta ukrep naj bi bil nesorazmeren in naj bi povzročil nepravično delitev tveganj, ker bi se morala tožeča stranka odpovedati vnaprejšnjim plačilom embalažnine in za to plačilo uvesti postopek predložitve dokazila, ki bi bil izveden šestnajst mesecev pozneje, s tem da bi v tem obdobju kril likvidnostno tveganje svoje stranke.

185 Komisija zatrjuje, da je primer, ko bi bile skoraj vse distribuirane embalaže izvzete iz sistema DSD, le težko mogoč zaradi obveznosti predložitve dokazov v zvezi z njimi. Poleg tega naj pojem „vnaprej opravljena storitev“ ne bi bil točen, ker naj bi se od tožeče stranke zahtevalo, da obračuna plačilo naknadno le, če drugi sistemi zbiranja ne bi dosegli stopnje, ki je določena. Podjetja, ki ponujajo individualne sisteme zbiranja, naj svojim strankam torej ne bi svetovala, naj ravnajo tako, ker želijo doseči

stopnje, določene za količine, ki so jim dodeljene s pogodbo, da bi se izognila obveznostim, da morajo od konkurenta naknadno pridobiti delno licenco, po potrebi ob plačilu obresti, če ta stopnja ni dosežena.

186 Sodišče prve stopnje uvodoma poudarja, da je primer, ki ga je navedla tožeča stranka, da bi lahko nekateri uporabniki logotipa sami zavrnili plačilo embalažnine za uporabo znamke Der Grüne Punkt, s tem da bi potrdili, da za del svojih embalaž nimajo več namena uporabljati sistema DSD, v praksi težko mogoč ob upoštevanju dejstva, da je v uredbi določeno, da morajo ti uporabniki predložiti dokaze, da so izpolnili svoje obveznosti zbiranja in predelave embalaž, ki so dane na trg, z uporabo drugega sistema, in da, če ne bi bilo tako, bi morali ti uporabniki kupiti manjkajoče količine od sistema DSD, če bi bile s tem sistemom zbrane količine materiala, ki ustrezajo tem embalažam (glej točki 137 in 138 zgoraj).

187 Poleg tega iz člena 5(3) izpodbijane odločbe izhaja, da „družba DSD ne more v nobenem primeru zahtevati, naj se potrdilo izda pred datumom, ki je določen v uredbi o embalažah“ iz člena 5(7) pa, da „drugih določb pogodbe o uporabi logotipa ni mogoče uporabiti tako, da bi se v zvezi z dokazili, ki jih je treba predložiti družbi DSD, zahtevalo več.“

188 Cilj teh ukrepov je zagotoviti možnost, da proizvajalec ali distributer embalaž, ki uporablja konkurenčni kolektivni ali posamični sistem za del embalaž, ki jih da na trg, družbi DSD predloži potrdilo upravljavca sistema ali neodvisnega strokovnjaka ali celo potrdilo revizorja, ki je potrebno, da dokaže, da je obveznosti, določene v uredbi, za določeno količino embalaž izpolnil z uporabo sistema, ki ni sistem DSD (glej člen 5(1), (2), (4) in (6).

189 Tožeča stranka torej ne more zatrjevati, da so ti ukrepi nesorazmerni, ker postopek potrjevanja velja za vse sisteme vključno s sistemom DSD in ker ne navaja nobenih posebnih razlogov v utemeljitev njenega odstopanja od tega postopka. Poleg tega je pojem „vnaprej opravljena storitev“, na katero se sklicuje tožeča stranka, zmoten, ker družba DSD prejme plačilo glede na količine materiala, za katere jo pooblastijo njene stranke, in ker lahko družba DSD zahteva plačilo za preostanek le v spornem primeru, in sicer, če drugi sistemi zbiranja ne dosežejo stopenj, ki so določene za količine, za katere so bili pooblaščeni.

190 Tretji očitek je treba zato zavrniti.

d) Ekskluzivnost ustrezne embalažnine za samo uporabo znamke

191 Tožeča stranka zatrjuje, da jo Komisija s členoma 3 in 4 izpodbijane odločbe zavezuje, da ne sme pobirati embalažnine, če je dokazano, da so bile obveznosti iz uredbe izpolnjene z uporabo druge metode. Družba DSD naj torej ne bi bila upravičena od uporabnikov logotipa zahtevati embalažnine za samo uporabo znamke Der Grüne Punkt. Taka izključitev naj bi bila v nasprotju s sodno prakso Sodišča, ki naj bi dovolilo naložitev razumnega plačila (zgoraj navedena sodba Volvo, točka 11).

192 Komisija poudarja, da izpodbijana odločba ne določa, da mora družba DSD izdati prisilno licenco, ampak se nanaša le na preprečevanje, da bi družba DSD naložila embalažnino, kadar embalaža, na kateri je nalepljen logotip, ne bi bila zbrana in predelana z uporabo sistema DSD. Komisija je med obravnavo navedla, da ker

pogodba o uporabi logotipa, ki jo je priglasila družba DSD, ne razlikuje med plačilom, ki se plača za uporabo znamke, in plačilom, ki se plača za uporabo sistema DSD, odločba ne obravnava vprašanja, ali je mogoče zahtevati plačilo za samo uporabo znamke.

193 Sodišče prve stopnje poudarja, da obveznost, ki je družbi DSD naložena s členom 3 izpodbijane odločbe, proizvajalcem in distributerjem, ki uporabijo njen sistem le za del svojih embalaž, omogoča, da družbi DSD ne plačajo embalažnine, če predložijo dokaze, da embalaže, označene z logotipom Der Grüne Punkt, niso bile zbrane in predelane z uporabo sistema DSD, ampak konkurenčnega sistema.

194 Vendar tudi v tem primeru ni mogoče izključiti, da bi lahko imela znamka Der Grüne Punkt, nalepljena na zadevne embalaže, ekonomsko vrednost kot taka, ker omogoča seznanitev potrošnika s tem, da je mogoče zadevno embalažo odložiti v sistem DSD, kot je navedeno tudi v izpodbijani odločbi (uvodna izjava 145 izpodbijane odločbe). Čeprav se zadevna embalaža dejansko ne odloži v sistem DSD in se dokaže, da je bil material, ki ji ustreza, zbran ali predelan z uporabo konkurenčnega sistema, še vedno drži, da znamka potrošniku omogoča, da to embalažo odstrani z uporabo sistema DSD. Možnost, ki je ponujena potrošniku za vse embalaže, ki so dane na trg z logotipom Der Grüne Punkt, za katere se ali se ne uporablja sistem DSD, po preveritvi zbranih količin, ima lahko ceno, ki bi, čeprav ne more pomeniti dejanske cene storitve zbiranja in predelave, kot je to mogoče v primeru uporabe spornih določb pogodbe o uporabi logotipa, morala biti plačana družbi DSD kot protidajatev za opravljeno storitev v obravnavani zadevi, in sicer dajanje njenega sistema na razpolago.

195 Komisija je, ko ji je bilo na obravnavi zastavljeno to vprašanje, priznala, da to vprašanje ni bilo preučeno v izpodbijani odločbi, ki se je omejila na preizkus zakonitosti

ravnanja družbe DSD v zvezi s plačilom embalažnine za storitev, v zvezi s katero je bil predložen dokaz, da je ni opravil sistem DSD, ampak drug sistem.

196 Zato je treba poudariti, da je treba izpodbijano odločbo razlagati tako, da ne izključuje možnosti, da družba DSD naloži ustrezno embalažnino za samo uporabo znamke, ko je dokazano, da je bila embalaža, označena z logotipom Der Grüne Punkt, zbrana in predelana z uporabo drugega sistema.

e) Možnost nalepljanja pojasnjevalne navedbe

Trditve strank

197 Tožeča stranka zatrjuje, da je obveznost, opredeljena v členu 3, prvi pododstavek, izpodbijane odločbe, nesorazmerna, ker preprečuje, da od uporabnikov logotipa zahteva, da v primerih št. 1 in 2 na embalaže nalepijo pojasnjevalne navedbe. Družba DSD meni, da bi taka pojasnjevalna navedba, ki bi jo lahko proizvajalci in distributerji embalaž, ki uporabljajo njen sistem, nalepili brez večjih težav, omogočala zmanjšanje kršitve znamke Der Grüne Punkt, ki naj bi izhajala iz izpodbijane odločbe. Ta navedba bi tako lahko potrošnika seznanila, da se v določeni zvezni deželi ne uporablja sistem DSD, ampak drug kolektivni sistem (primer št. 1), ali da, čeprav je embalaža označena z logotipom Der Grüne Punkt, nekatera prodajna mesta ne uporabljajo ustreznega sistema, ampak individualni sistem (primer št. 2).

198 Poleg tega tožeča stranka zatrjuje, da lahko v skladu s členom 4(2) izpodbijane odločbe zahteva, naj proizvajalci in distributerji embalaž, ki v Nemčiji ne uporabljajo sistema DSD, ampak dajejo v drugi državi na trg standardizirane embalaže, glede katerih so pristopili v sistem zbiranja, v katerem se uporablja logotip Der Grüne Punkt (primer št. 3), na embalažo nalepijo pojasnjevalno navedbo, da bi potrošnika opozorili na dejstvo, da se ta embalaža v Nemčiji ne zbira z uporabo sistema DSD. Tožeča stranka meni, da naj bi bil ta ukrep nesorazmeren, ker naj bi drug ukrep, in sicer popolno prikritje logotipa Der Grüne Punkt, in ne le nalepljanje pojasnjevalne navedbe poleg navedenega znaka, manj posegal v funkcijo izvora njene znamke.

199 Komisija opozarja, da v zvezi s primerom št. 1 nič ne navaja na to, da bi lahko ugotovili, da uredba prepoveduje, da bi konkurenčni sistemi uporabljali isti logotip. Po mnenju tožeče stranke naj bi morala zavezana podjetja spremeniti pojasnjevalno navedbo ob vsaki uvedbi konkurenčnega sistema v novi zvezni deželi. Zato naj bi bilo treba zlasti v fazi uvedbe konkurenčnega sistema nenehno spreminjati embalaže. V primeru št. 2 naj pojasnjevalna navedba na embalaži ne bi bila mogoča. Komisija v zvezi s primerom št. 3 navaja, da če bi bila znamka Der Grüne Punkt upravičena do varstva, ki ga zatrjuje tožeča stranka, bi morali proizvajalci zagotoviti različne embalaže za vsako državo članico, kar naj ne bi bilo ekonomsko donosno in naj bi pomenilo trgovinsko oviro.

Presoja Sodišča prve stopnje

200 Glede očitka v zvezi s členom 3, prvi pododstavek, izpodbijane odločbe je treba opozoriti, da nalepljanje pojasnjevalnih navedb, ki ga želi tožeča stranka, ne povzroča odprave zlorabe prevladujočega položaja, opredeljene v členu 1 izpodbijane odločbe.

Take pojasnjevalne navedbe naj bi namreč temeljile na trditvi, da naj ne bi bilo mogoče razlikovati embalaž, označenih z logotipom Der Grüne Punkt, ki so razporejene v sistem DSD, od embalaž, na katerih je nalepljen logotip Der Grüne Punkt, vendar ki niso razporejene v sistem DSD in na katere naj bi bila torej nalepljena navedba, katere namen je opozoriti potrošnika. Kot pa je bilo navedeno (glej točke od 131 do 138 zgoraj), naj podrobna pravila o delovanju mešanih sistemov ne bi temeljila na tem, kako embalaže opredeljujejo potrošniki, ki sami odločajo, v kateri sistem bodo odložili embalaže, ampak na dodelitvi količine materiala za predelavo.

201 Nalepljanje pojasnjevalnih navedb, ki ga želi tožeča stranka, naj torej ne bi omogočilo odprave zlorabe prevladujočega položaja, ki ga je Komisija opredelila v primerih št. 1 in 2.

202 Zato je treba očitek v zvezi z nesorazmernostjo člena 3(1) izpodbijane odločbe zavrniti, ker se nanaša na možnost nalepljanja pojasnjevalne navedbe.

203 Glede očitka v zvezi s členom 4(2) izpodbijane odločbe je treba poudariti, da iz tega ukrepa izhaja, da „lahko družba DSD kot pogoj za oprostitev embalažnine določi, da se končnega potrošnika na embalažah [iz primera št. 3] poleg logotipa [Der Grüne Punkt] z navedbo ali drugo primerno obliko opozori, da se embalaža ne zbira s sistemom, ki ga je vzpostavila družba DSD v skladu s členom 6(3) uredbe.“ Ta določba je le ponovitev zaveze, ki jo je predlagala družba DSD v okviru upravnega postopka (uvodni izjavi 63 in 133 izpodbijane odločbe). Družba DSD v okviru tega postopka torej ne more zatrjevati, da je druga rešitev od tiste, ki jo je sama predlagala Komisiji, bolj ustrezna rešitev za odpravo problema, opredeljenega med postopkom. Poleg

tega bi sprejetje rešitve, ki jo zagovarja tožeča stranka, in sicer prikritje logotipa Der Grüne Punkt namesto nalepljanja pojasnjevalne navedbe poleg navedenega logotipa, pomenilo, da morajo proizvajalci embalaž zagotoviti različne vrste embalaž za vsako državo članico, kar naj ne bi bilo ekonomsko donosno.

204 Očitek v zvezi z nesorazmernostjo člena 4(2) izpodbijane odločbe je treba zato zavrniti, ker določa, da je treba na embalažo nalepiti pojasnjevalne navedbe, čeprav bi bilo mogoče logotip Der Grüne Punkt prikriti.

3. *Tretji tožbeni razlog: kršitev členov 86(2) ES in 253 ES*

a) Trditve strank

205 Tožeča stranka zatrjuje, da je kršitev člena 82 ES izključena, ker je pooblaščena za opravljanje storitve splošnega gospodarskega pomena v smislu člena 86(2) ES, in sicer za ravnanje z odpadki v okoljevarstvenem interesu, bolj podrobno za zbiranje in predelavo embalaž v Nemčiji, tudi na nedonosnih podeželskih območjih (sodbi Sodišča z dne 27. aprila 1994 v zadevi Almelo, C-393/92, Recueil, str. I-1477, točka 47, in z dne 23. maja 2000 v zadevi Sydhavnens Sten & Grus, C-209/98, Recueil, str. I-3743, točki 75 in 76, ter sodba Sodišča prve stopnje z dne 27. februarja 1997 v zadevi FFSA in drugi proti Komisiji, T-106/95, Recueil, str. II-229, točka 72). To storitev splošnega gospodarskega pomena so ji dodelile nemške zvezne dežele zaradi

priznanja sistema DSD na podlagi člena 6(3), enajsti stavek, uredbe. Vendar pa naj bi izpodbijana odločba ogrožala izvajanje te storitve pod ekonomsko sprejemljivimi pogoji, ker naj bi izničila označevalni učinek znamke Der Grüne Punkt in ji onemogočila odstranjevanje odpadkov na celotnem ozemlju. Poleg tega naj bi bila v izpodbijani odločbi kršena obveznost obrazložitve, ki je določena na podlagi člena 253 ES, ker naj ne bi bilo odločeno o členu 86(2) ES.

206 Komisija ob podpori intervenientov izpodbija trditev, da naj bi bila družba DSD pooblaščena za opravljanje storitve splošnega gospodarskega pomena, za katero so jo pooblastili regionalni organi, ki so pristojni za odpadke, ker bi lahko vsak upravljavec kolektivnega sistema pridobil isto dovoljenje kot družba DSD na podlagi člena 6(3), enajsti stavek, uredbe. Poleg tega naj bi iz uredbe izhajalo, da naj zakonodajalec ne bi želel ovirati obstoja individualnih in kolektivnih sistemov hkrati s sistemom, ki ga je vzpostavila tožeča stranka. Ta konkurenca naj uredbe ne bi ogrožala, ampak naj bi bila njen cilj.

b) Presoja Sodišča prve stopnje

207 V skladu s členom 86(2) ES podjetja, pooblaščena za opravljanje storitev splošnega gospodarskega pomena, ravnajo v skladu s pravili iz Pogodbe, zlasti pravili o konkurenci, če uporaba takšnih pravil pravno ali dejansko ne ovira izvajanja posebnih nalog, ki so jim dodeljene. Ta člen prav tako določa, da razvoj trgovine ne sme biti prizadet v takšnem obsegu, ki bi bil v nasprotju z interesi Skupnosti.

208 V obravnavani zadevi je treba ugotoviti, da čeprav bi bila tožeča stranka pooblaščena za opravljanje storitve splošnega gospodarskega pomena v smislu člena 86(2) ES, in

to na enaki podlagi kot vsi kolektivni sistemi, ki so jih uradno priznali organi zveznih dežel, še vedno drži, da tveganje, da bo ta naloga zaradi izpodbijane odločbe postavljena pod vprašaj, ni dokazano.

209 V nasprotju s tem, kar s tem tožbenim razlogom zatrjuje tožeča stranka, dejstvo, da družba DSD ne bi mogla prejemati plačila za storitev, za katero je ugotovljeno, da jo je opravil drug sistem, nikakor ne omogoča, da bi dokazali, da izpodbijana odločba ogroža izvajanje, pod ekonomsko sprejemljivimi pogoji, storitve zbiranja in obdelave, za katero je pooblaščen sistem DSD.

210 Iz zgoraj navedenih točk od 156 do 158 izhaja zlasti, da izpodbijana odločba ne postavlja pod vprašaj bistvene funkcije znamke Der Grüne Punkt v okviru pogodbe o uporabi logotipa. Prav tako na podlagi nobenega elementa spisa ni mogoče sklepati, da zaradi izpodbijane odločbe obstaja tveganje, da družba DSD ne bo več mogla odstranjevati embalaže na celotnem nemškem ozemlju.

211 Poleg tega, ker se tožeča stranka v okviru upravnega postopka ni sklicevala na ugodnosti iz člena 86(2) ES, Komisiji ni mogoče očitati, da v zvezi s tem vprašanjem svoje odločbe ni obrazložila.

212 Tretji tožbeni razlog je treba zato zavrniti.

213 Iz zgoraj navedenega izhaja, da je treba tožbo v celoti zavrniti.

Stroški

214 V skladu s členom 87(2) Poslovnika se stranki, ki z zahtevkom ni uspela, naloži plačilo stroškov, če so bili ti priglašeni. Tožeča stranka s svojimi tožbenimi predlogi ni uspela, zato se ji v skladu s predlogi Komisije, družbe Landbell in družbe Belland-Vision naloži plačilo njenih stroškov in stroškov, ki so jih priglasili Komisija, družba Landbell in družba BellandVision, vključno s stroški postopka za izdajo začasne odredbe. Družba Vfw, ki ni predlagala, da se tožeči stranki naloži plačilo stroškov, nosi svoje stroške vključno s stroški postopka za izdajo začasne odredbe.

Iz teh razlogov je

SODIŠČE PRVE STOPNJE (prvi senat)

razsodilo:

1. Tožba se zavrne.

2. Tožeča stranka, Der Grüne Punkt – Duales System Deutschland GmbH, nosi svoje stroške ter stroške Komisije, družbe Landbell AG Rückhol-Systeme in družbe BellandVision GmbH, vključno s stroški postopka za izdajo začasne odredbe.

3. Družba Vfw AG nosi svoje stroške vključno s stroški postopka za izdajo začasne odredbe.

García-Valdecasas Cooke Labucka

Razglašeno na javni obravnavi v Luxembourgu, 24. maja 2007.

Sodni tajnik Predsednik

E. Coulon J. D. Cooke

Kazalo

Pravni okvir ..... II - 1612

A — Uredba o preprečevanju proizvajanja odpadne embalaže ..... II - 1612

B — Kolektivni sistem Der Grüne Punkt — Duales System Deutschland GmbH in pogodba o uporabi logotipa ..... II - 1615

Dejansko stanje postopka v glavni stvari ..... II - 1618

Postopek in predlogi strank ..... II - 1620

Pravo ..... II - 1623

A — Izpodbijana odločba ..... II - 1623

1. Možnost kombiniranja sistemov zbiranja in predelave, da bi izpolnili obveznosti na podlagi uredbe o embalažah ..... II - 1624

2. Presoja v zvezi s členom 82 ES ..... II - 1625

3. Presoja v zvezi s členom 3(1) Uredbe št. 17 ..... II - 1630

B — Dopustnost tožbe ..... II - 1634

1. Dopustnost tožbe glede na člen 4 izpodbijane odločbe ..... II - 1634

2. Navajanje tožbenih razlogov med postopkom ..... II - 1636

3. Upoštevanje nekaterih prilog, ki jih je predložila tožeča stranka ..... II - 1637

a) Priloge, ki jih je pripravil odvetnik C. Weidermann ..... II - 1637

b) Anketi, priloženi k repliki ..... II - 1639

C — Utemeljenost ..... II - 1639

1. Prvi tožbeni razlog: kršitev člena 82 ES ..... II - 1640

a) Uvodne ugotovitve v zvezi s trditvijo o brezplačni prisilni licenci ..... II - 1640

Trditve strank ..... II - 1640

Presoja Sodišča prve stopnje ..... II - 1641

b) Trditve strank glede zlorabe prevladujočega položaja ..... II - 1642

i) Neobstoj potrebe, da se mora za sodelovanje v sistemu, ki je konkurenčen sistemu DSD, uporabiti znamka Der Grüne Punkt ..... II - 1642

ii) Neobstoj izključevanja konkurence ob neobstoju prisilne licence za uporabo znamke Der Grüne Punkt ..... II - 1643

iii) Različne utemeljitve ravnanja družbe DSD ..... II - 1644

— Potreba, da se zagotovijo cilji uredbe ..... II - 1644

— Utemeljitev v zvezi s pravom o blagovnih znamkah ..... II - 1647

— Pravilno delovanje sistema DSD ..... II - 1651

c) Presoja Sodišča prve stopnje ..... II - 1653

i) Zloraba, opredeljena v izpodbijani odločbi ..... II - 1653

ii) Ekskluzivnost, ki jo zatrjuje tožeča stranka ..... II - 1655

iii) Podrobna pravila delovanja mešanih sistemov ..... II - 1657

iv) Očitki tožeče stranke v zvezi z analizo, navedeno v izpodbijani odločbi ..... II - 1662

— Neobstoj potrebe, da se v primeru uporabe mešanega sistema logotip Der Grüne Punkt nalepi na vse embalaže, ker je mogoče selektivno označevanje glede na to, kateri sistem se uporabi ... II - 1662

— Trditve v zvezi z neobstojem izključevanja konkurence ..... II - 1664

— Potreba, da se zagotovijo cilji iz uredbe ..... II - 1665

— Utemeljitev v zvezi s pravom o blagovnih znamkah ..... II - 1667

— Pravilno delovanje sistema DSD ..... II - 1670

v) Sklep ..... II - 1670

2. Drugi tožbeni razlog: kršitev člena 3 Uredbe št. 17 in kršitev načela sorazmernosti ..... II - 1671

a) Selektivno označevanje ..... II - 1671

b) Uvedba prisilne licence brez časovnih omejitev ..... II - 1674

c) Obveznost vnaprej opraviti storitev ..... II - 1676

d) Ekskluzivnost ustrezne embalažnine za samo uporabo znamke ..... II - 1678

e) Možnost nalepljanja pojasnjevalne navedbe ..... II - 1680

Trditve strank ..... II - 1680

Presoja Sodišča prve stopnje ..... II - 1681

3. Tretji tožbeni razlog: kršitev členov 86(2) ES in 253 ES ..... II - 1683

a) Trditve strank ..... II - 1683

b) Presoja Sodišča prve stopnje ..... II - 1684

Stroški ..... II - 1686